

SLOVENSKI

vestnik

Letnik XXI.

Celovec, petek, 21. januar 1966

Štev. 3 (1234)

Narodnostne manjšine in odprte meje

Predsednica glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Vida Tomič je v svojem nedavnem poročilu o pripravah za VI. kongres SZDL govorila tudi o vprašanjih narodnostnih manjšin, odprte meje in mednarodnih odnosov. Ker je ta del poročila zanimiv tudi za naše razmere, objavljamo glavne misli v našem listu.

Politika do narodnostnih manjšin temelji na spoznanju, da je urejanje teh problemov odvisno predvsem od večine, od razvojne stopnje demokracije, od družbene zavesti. Sistem neposredne demokracije (družbeno samoupravljanje) sicer omogoča uveljavljanje posamezne narodnosti mimo doslej znanih oblik, vendar pa tudi tako imenovanega »klasičnega« manjšinskega varstva ne velja opustiti; v tem obdobju smo ga še izpopolnili (ustavni dokumenti, občinski statuti).

Ker gre za dolžnost večine, nastopa le-ta kot nacionalna skupnost in kot celota. Tako n. pr. pri organizaciji šolstva in kulturno-prosvetne dejavnosti republika neposredno sodeluje z dodatnimi sredstvi.

Ob razmerju večina-manjšina pa se je treba odločiti o naslednjem: ali ima prva dolžnost in durga pravico, če gre za količinsko neznatno skupnost; ali mora tudi večina sprejeti na narodnostno stičnem prostoru, ki ga lahko označimo kot dvojezično območje, enotno organizirano osnovno dvojezično šolstvo.

V obeh primerih je tako naša načelna politična usmeritev kakor tudi praksa ravnanja pritrđilno. Primerjava s položajem in stališči, ki jih najdemo v gradivu V. kongresa SZDL Slovenije, priča o zadovoljivem razvoju glede na načela naše politike.

Ob problemu, kako ustvariti okoliščine za razvojne težnje manjšin narodnostnih skupnosti, kako pospeševati njihov razvoj, smo uveljavili tudi načelo, da je takšna skupnost subjekt v politiki. To načelo presega pojme običajnega manjšinskega varstva, predvsem je treba ob njem pomisliti na skupnost, katere strukturalni obseg more biti popoln, nadalje pa je treba tudi zagotoviti povezovanje take skupnosti z narodno matico.

Politična dejavnost Slovencev v Italiji in v Avstriji se je razvijala po tem načelu. Ne bo odveč ugotoviti, da jim je tako razvojno pot omogočila politika SFR Jugoslavije s svojim prizadevanjem odprte skupnosti — za dobre meddržavne sosedske odnose.

To je dopolnjevalo še širše zasnovano družbeno povezovanje v okviru delavskih gibanj sosednih držav, nadalje pa tudi najširše zasnovana pozornost ali moralnopolitična podpora ter kulturne povezave ne glede na morebitne politične ali nazorke razločke pri Slovencih zunaj državne skupnosti SFRJ; to je v tem obdobju uveljavljala SZDL kot predstavnicu matičnega naroda. Dopolnilo in novost sta tudi neposredno povezovanje narodnostnih manjšin sosednih držav.

Končno naj opozorimo še na dileme ob tako zasnovani politiki Slovencev v Italiji in Avstriji. Ob zunanjih primerjavah so nastali očitki, da je pot do sporazumevanja nezadovoljiva in da bi morale narodnostne manjšine uporabljati ostrejšje metode pri svojem uveljavljanju, narodna matica pa bi morala bolj upoštevati te probleme. Vendar ima ta kritika malo odziva, ker so procesi pri večinskih narodih dokazali, da je doseganja koeksistenčna smer pravilna, prav takšna pa tudi politična pot po načelih, ki smo jih označili: po eni strani popolna vključitev manjšine v politično, gospodarsko in kulturno

Zadnje priprave na volilni boj

Ta teden poteka v Avstriji v znamenju zadnjih priprav na volilni boj za letošnje državnozborske volitve, ki bodo 6. marca. Politične stranke — razen FPÖ, ki bo dokončne sklepe sprejela šele 27. januarja — so v zadnjih dneh razpravljale in sklepale o svojih volilnih programih in kandidatih listah, s katerimi se bodo predstavile volivcem. Ker tozadevni sklepi v trenutku, ko zaključujemo današnjo številko, še niso bili objavljeni, tokrat o njih še ne moremo poročati. Znan pa so že odločitve v koroškem deželnem merilu, iz katerih je v veliki meri razvidno, pod kakšnimi znamenji bo potekal volilni boj v naši deželi.

Že od vsega začetka je bilo pričakovati, da se bodo posamezne stranke tokrat predstavile z vrsto novih ljudi. To ne velja le za državno, marveč tudi za deželno merilo. Tako bo nosilec deželne kandidatne liste Socialistične stranke mestni šolski nadzornik Leo Lukas, ki je bil doslej član koroškega deželnega zbora, kjer je vodil socialistično frakcijo. O njem je znano, da je v deželnem zboru in v deželnem šolskem svetu kot šolnik in kot socialist kazal veliko razumevanja tudi za manjšinsko šolsko problematiko; zato smemo pričakovati, da se bo za naša življenjska vprašanja z razumevanjem zavzemal tudi v državni zakonodajni skupščini.

Na deželni kandidati listi ÖVP, ki jo spet vodi strankin deželni predsednik minister dr. Karl Schleiner, je prišlo do značilne spremembe v tem, da je dolgoletnega poslanca in predsednika kmeljske zbornice Hermanna Gruberja zamenjal grabštanjki župan Valentin Deutschmann. Koroška FPÖ si je za nosilca svoje deželne liste izbrala celovskega primarija dr. Otta Scrinzija, deželnega predsednika bivšega VdU, predhodnika današnje FPÖ. Komunistična stranka — kakor smo poročali že v zadnji

številki našega lista — se je tokrat odpovedala samostojnemu nastopu in bo pri volitvah podprla socialiste, pač pa se je pojavila nova »Demokratična napredna stranka« bivšega ministra Olaha, katere deželno listo na Koroškem bo vodil prejšnji varnostni direktor dr. Payer.

Svojo odločitev glede letošnjih

„Gre za usodo človeštva“ Zunanja ministra Avstrije in Jugoslavije o razorožitvi

Pri vprašanju razorožitve ne gre le za preprečitev vojne in njenih katastrofalnih posledic, marveč za usodo vsega človeštva, je poudaril zunanji minister dr. Bruno Kreisky v svoji izjavi za beograjsko revijo »Medjunarodna politika«.

Ne glede na dejstvo, da so za sklenitev splošnega sporazuma o razorožitvi potrebna pogajanja v širokem svetovnem merilu, je treba stremeti za tem, da bi napredek v tem vprašanju dosegli vsaj z delnimi rešitvami. Kot najvažnejšo delno rešitev je minister Kreisky omenil sporazum o prepovedi podzemeljskih jedrskih poskusov ter nadaljnega širjenja atomskega orožja. »Čeprav doslej nismo dosegli konkretnih uspehov, nikakor ne smemo popustiti, kajti vprašanje

državnozborskih volitev sta sprejeli tudi obe osrednji organizaciji koroških Slovencev. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je — kol smo že zadnjič kratko poročali — sklenila nasloviti na slovenske volivce poziv, naj glasujejo za Socialistično stranko Avstrije, Narodni svet koroških Slovencev pa se je odločil za podporo ÖVP.

razorožitve je nujen in pereč problem.«

Podobno stališče je v tem vprašanju zastopal tudi jugoslovanski zunanji minister Marko Nikezić, ki se je prav tako zavzel za to, da bi napore usmerili »v delne ukrepe, s katerimi bi olajšali začetek nepretrganega procesa razoroževanja in konec koncev dosegli splošno in popolno razorožitev«.

V odgovoru v anketi revije »Medjunarodna politika« na vprašanja v zvezi s sklicanjem svetovne konference za razorožitev in o prioritarnih vidikih razorožitve je sekretar za zunanje zadeve SFR Jugoslavije Marko Nikezić izjavil, da je za uspeh svetovne konference nujno potrebno, da se vsi narodi, zlasti pa atomske sile, lotijo tega dela z resnično odgovornostjo in razumevanjem, da je to tudi zanje edino stvarno poročilo za varnost.

Posebej o stališču Jugoslovanske vlade v tem vprašanju je sekretar Nikezić poudaril, da se bo Jugoslavija tudi v prihodnje zavzemala za uspeh take konference. Hkrati pa je izrazil prepričanje, da bodo enako ravnale tudi vse druge, zlasti nevezane države, ki so kairski konferenci dale pobudo za sklicanje svetovne konference o razorožitvi.

Kakor znano, je bil sklep o sklicanju take konference soglasno sprejet na jubilejnem 20. zasedanju Glavne skupščine OZN.

Za nemško predstavništvo v OZN

Med redkimi državami današnjega sveta, ki še nista bili sprejeti v članstvo Združenih narodov, sta tudi obe Nemčiji. Prvič zaradi tega, ker z Nemčijo po drugi svetovni vojni še ni bila sklenjena formalna mirovna pogodba, po drugi strani pa predstavlja veliko oviro za zadovoljivo rešitev tega vprašanja dejstvo, da obstajata dve nemški državi — Nemška demokratična republika (Vzhodna Nemčija) in Nemška zvezna republika (Zahodna Nemčija).

Glede obstoja dveh nemških držav se namreč veslele še niso prilepili do tega, da bi upoštevale realna dejstva, ki so se izoblikovala po zmagi nad nacistično Nemčijo. Zahodne sile še dvajset let po končani vojni osporavajo Vzhodni Nemčiji pravico do življenja ter priznavajo status legalnega predstavnika nemškega naroda edinole Zahodni Nemčiji, čemur pa se razumljivo upirajo vzhodne države s Sovjetsko zvezo na čelu, ki upravičeno zahtevajo enake pravice za Vzhodno Nemčijo.

Zaradi tega spora sodi tako imenovano nemško vprašanje med najvažnejše še nerešene probleme povojnega sveta in predstavlja veliko nevarnost za

mednarodni mir. Obe strani se že nekaj let trudita, da bi dosegli rešitev vsaj glede nemškega zastopstva v Združenih narodih. Pa tudi generalni sekretar OZN U Tant je že ponovno naglasil potrebo po univerzalnosti svetovne organizacije ter zahteval, naj bi listim državam, ki trenutno še niso članice OZN, začasno priznali vsaj status opazovalcev.

Do novega spora med Vzhodom in Zahodom je v tej zvezi prišlo ob poskusu Sovjetske zveze, da bi Vzhodno Nemčijo spravila v OZN takorekoč pri zadnjih vratih, namreč z vključitvijo v njen ekonomsko-socialni svet. Tri zahodne sile — Amerika, Francija in Velika Britanija — so ta predlog takoj odklonile in znova poudarile, da je edinole Zahodna Nemčija poklicana zastopati nemški narod. Stalni predstavnik Sovjetske zveze v Združenih narodih Fedorenko je stališče zahodnih držav zavrnil kot nerealistično in zahteval, da je treba odstraniti umetne ovire, ki preprečujejo normalne odnose med Vzhodno Nemčijo in drugimi državami ter odnose z OZN oziroma sodelovanje te države v organih svetovne organizacije.

Jutri vsi na tradicionalni

15. Slovenski ples

v prostorih Delavske zbornice v Celovcu

Vstopnice v predprodaji po 25 šil. pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu; pri večerni blagajni po 30 šilingov.

Slovenska prosvetna zveza

V M i l a n u :

Na zatožni klopi

TUDI EKSTREMISTI V AVSTRIJI

Že dosedanji potek milanskega procesa proti južnotirolskim atentatorjem kaže, da obravnava ni naperjena le proti dejanskim atentatorjem in njihovim neposrednim sodelavcem italijanskega, avstrijskega in nemškega državljanstva. Na zatožni klopi so vsaj posredno — tudi nacionalistični krogi v naši državi, ki se sicer več ali manj skrivajo v temni anonimnosti, vendar bistveno prispevajo k ustvarjanju ozračja, ki prej ali slej privede do zločinskih izgovorov. Posebno vlogo igra pri tej ilegalni dejavnosti tako imenovani »osvobodilni odbor za Južno Tirolsko«, katerega aktivnost tudi avstrijskim oblastem povzroča velike skrbi. Južni Tirolci pa so se od njega sploh distancirali.

INDIRA GANDHI NOVI PREDSEDNIK INDIJSKE VLADE

Z veliko večino je bila v sredo izvoljena za novega predsednika Indijske vlade Indira Gandhi, 48-letna hčerka dolgoletnega indijskega premiera Nehruja; hkrati je postala tudi predsednik vladne kongresne stranke in tako predstavlja najmočnejšo osebnost današnje Indije.

Odločitev glede naslednika prejšnjega teden umrlega predsednika Indijske vlade Sastrija je pravzaprav padla že nekaj dni pred odločilnim glasovanjem v kongresu. Predsedniki skoraj dveh tretjin indijskih zveznih dežel so se namreč že v začetku tedna izrekli za Indiro Gandhi, v kateri velika večina indijskega ljudstva vidi jamstvo za nadaljevanje politike, ki jo je dolga leta vodil njen oče Džavaharlal Nehru kot prvi premier neodvisne Indije.

Sklad proti lakoti

Pred kratkim je komite svetovnega programa za prehrano, ki ga sestavljajo predstavniki 24 držav, predlagal Združenim narodom in Organizaciji za prehrano in kmetijstvo (FAO), da bi svetovni program za prehrano spremenili v Sklad za prehrano v svetu. S tem predlogom hoče omenjeni komite pospešiti borbo proti lakoti v svetu, istočasno pa tudi pospešiti gospodarski in socialni razvoj nerazvitih držav. V ta namen bo komite izdelal kriterije za pomoč deželam v razvoju, ki bo obsegala tako pomoč v konkretnih primerih, kakor tudi pomoč večjega obsega.

Svetovni program za prehrano FAO se je v prvih treh letih tako uveljavil in opravil tako pozitivno delo, da bo sedaj na predlog Združenih narodov neomejeno podaljšal. V svojih prvih treh letih je dobavil deželam Azije, Afrike in Južne Amerike, ki jim grozi lakota, živil z visoko hranilno vrednostjo v skupni vrednosti 100 milijonov dolarjev ali okroglo 2,6 milijarde šilingov.

Za drugo triletno, to je za obdobje 1966—1968, je FAO obseg te pomoči povečala od 100 na 275 milijonov dolarjev. Države, ki so kot članice FAO vključene v to pomoč, bodo dve tretjini pomoči dale v blagu, eno tretjino pa v denarju. S povišanjem obsega programa FAO proti lakoti v svetu v bodoče ne bo le v večji meri omiljena nevarnost lakote, marveč bo omogočena tudi pomoč za razvoj proizvodnje živil v prizadetih deželah. Istočasno pa bo s tem tudi olajšana izvedba te pomoči, ki je v prvem triletnem prav pri poravnavi stroškov prevoza blaga in upravljanju poslov pomoči zaradi pomanjkanja gotovine naletela na težave.

Avstrija je v prvem triletnem v okviru svetovnega programa za prehrano prispevala skupno 500.000 dolarjev, pri čemer je 12% prispevala v gotovini, ostalo pa v glavnem v obliki mleka v prahu, ki je bilo visoke kvalitete in odporno proti tropskemu podnebnju. Mleko v prahu je dobavljala v glavnem v Maroko, Afganistan in Sudan. Na svoji seji 11. januarja 1966 je avstrijska vlada sklenila, da bo parlamentu predlagala vključitev tudi v drugo triletno tega programa z udeležbo v vrednosti 1,375 milijona dolarjev ali 35,75 milijona šilingov.

Letos hoče avstrijska vlada v ta program prispevati 275.000 dolarjev v gotovini, 300 tisoč dolarjev pa v obliki mleka v prahu. Taka dobava je v skladu z letošnjo zmogljivostjo avstrijskega mlekarstva. Za približno dve leti hoče Avstrija svoje prispevke v gotovini držati na isti višini, dobave mleka v prahu pa hoče povišati na vrednost 400.000 dolarjev letno.

Avstrijski prispevek je tem pomembnejši, ker mleko v prahu ne vsebuje le dragocene beljakovine, marveč tudi visokokonzentriran mlečni sladkor in mineralne snovi. Poleg tega so tudi njegov transport, njegovo skladiščenje in njegova razdelitev zelo enostavni. Ne glede na ta prispevek v svetovni program za prehrano pa tečejo tudi vsi ostali avstrijski prispevki za borbo proti lakoti v svetu neomejeno naprej.

Sodobno obrtništvo ima dobre pogoje

V koroški zbornici obrtnega gospodarstva je sekcija obrt številčno najmočnejša. S 6887 člani je močnejša od sekcij industrija, trgovina, promet in turizem, čeprav se je njeno članstvo v zadnjih 12 letih zmanjšalo za 1548 članov. Ta padec gre vendar na račun odmiranja klasičnih rokodelskih poklicev, kakor so to čevljarji, krojači, mlinarji, kovači, kolarji, pekarji, mesarji in mizarji. Med navedenimi poklici je v zadnjih 12 letih najbolj nazadovalo število čevljarjev in sicer za 56 odstotkov. Na drugem mestu v nazadovanju so bili krojači, katerih število se je zmanjšalo za 37 odstotkov.

Izredno močno je medtem naraslo število vodnih in plinskih inštalaterjev. Teh je bilo koncem leta 1964 za 118 odstotkov več kot koncem leta 1952. Močno se je povečalo tudi število elektroinštalaterjev in sicer za 35 odstotkov, nadalje tapetnikov (za 34 odstotkov), število gradbenih podjetnikov (za 22 odstotkov) in avtomehaničnikov, ki se je povečalo za 18 odstotkov.

Nazadovanje števila obrtnih podjetij v deželi gre v glavnem na račun odmiranja malih podjetij z enim ali dvema zaposlenima. Do tega zaključka pridemo, če vzamemo v primerjavo številčno naraščanje vajencev v obrtništvo v zadnjih petnajst letih. V tem času je število vajencev naraslo za polovico. Na Koroškem so jih koncem leta 1964 našli 13.839, od tega pa jih je bilo dve tretjini

Gospodarski razvoj po sosednih državah

Kakor naša, imajo tudi sosedne države svoje določene gospodarske skrbi in probleme, s katerih reševanjem so se zlasti bavile koncem minulega in v začetku novega leta. Med njimi smo kolikor toliko poučeni o gospodarskem razvoju in načrtih Jugoslavije, medtem ko so nam v tem pogledu ostale sosedne države bolj oddaljene, čeprav so gospodarsko z našo državo čedalje bolj povezane. Da bi se z njihovim gospodarskim razvojem nekoliko bolj spoznali, se bomo v naslednjem nekoliko pomudili pri Češkoslovaški, Madžarski in Romuniji, na drugem mestu pa še pri gospodarstvu Italije.

Na Češkoslovaškem je povečanje izvoza osnovno gospodarsko vprašanje. Obseg zunanje trgovine te države je lani narasel za 9% na 39 milijard deviznih kron. Pri tem je vendar vrednost izvoza narasla le za 5%, medtem ko je vrednost uvoza narasla za 13 odstotkov. Vzrok tega razvoja je v modernizaciji češkoslovaške industrije, za kar potrebuje predvsem nove stroje. Lani je vrednost uvoženih strojev narasla za 50% in

Cene brusnega lesa v nevarnosti

Za drugo polovico januarja so napovedana pogajanja med papirno industrijo in predstavniki gozdarstva glede sporazumne ureditve cen za brusni les. Zaradi napetega položaja na svetovnem trgu s papirjem hoče industrija papirja letošnje cene brusnega lesa znižati za 20 šilingov pod lanske cene. Tako ureditev cen za brusni les pa predstavniki gozdarstva odklanjajo z utemeljitvijo, da se bo letos proizvodnja brusnega lesa podražila zaradi zvišanja mezd gozdnih delavcev za 6%, ki bo stopilo v veljavo 1. aprila 1966. Predstavniki gozdarstva se s tem v zvezi zavzemajo za liberalizacijo izvoza hlodovine, kot kompenzacijo za znižano ceno brusnega lesa.

Izvoz Jugoslavije se je povečal za dobro petino

Med najpomembnejše jugoslovanske uspehe v minulem letu sodi močan porast izvoza, ki je spričo zmanjšanja uvoza pomagala, da se je deficit jugoslovanske trgovinske bilance zmanjšal pod polovico leta 1964. Jugoslovanski izvoz, ki je bil leta 1964 za 13% večji od izvoza leta 1963, se je lani povečal za 22% in dosegel vrednost 1364 milijard starih dinarjev. Najbolj je lani narasel industrijski izvoz in sicer za 27% na 1107 milijard starih dinarjev. Izvoz kmetijskih pridelkov je narasel za 8% na vrednost 236 milijard dinarjev. Od celotnega izvoza je odpadlo 50% na štiri industrijske panoge — na kovinsko industrijo, barvasto metalurgijo ter na lesno in tekstilno industrijo.

Na celokupnem jugoslovanskem izvozu je bila Slovenija lani udeležena z vrednostjo 230 milijard starih dinarjev, kar pomeni, da je skoraj ena šestina celotnega jugoslovanskega izvoza odpadla na Slovenijo. S tem se je lani izvoz Slovenije povečal za 20,5%. Spričo njene gospodarske strukture je razumljivo, da je bila na celokupnem sloven-

skem izvozu industrija najbolj udeležena. Svoj izvoz je povečala za 28%. Zanimivo pa je, da je med industrijskimi panogami kovinska industrija lani porinila s prvega mesta lesno industrijo, ki je lani dosegla le skromno povečanje izvoza. Na tretjem mestu izvoza Slovenije je bila lani barvasta metalurgija, na četrtem usnjarsko-obutvena industrija, precej pa sta k povečanju izvoza prispevali tudi tekstilna in elektroindustrija.

Nov rekord koprške luke

Koprška luka je lani dosegla nov rekord. Njen promet je znašal 770.500 ton blaga. S tem je bil za 1260 odstotkov večji, kot je bil leta 1959 po zgraditvi prvega naveza operativne obale v novi luki.

Od leta 1959 je promet koprške luke skokovito naraščal. Takrat je znašal 61 tisoč ton. Do leta 1962 se je povečal na 269.000 ton, naslednje leto na 628.500 ton, leta 1964 pa na 699.200 ton in se s tem približal meji zmogljivosti luke. Dobra organizacija pretovarjanja in cestnega prometa pa je omogočila, da je promet lani narasel za nadaljnjih 10 odstotkov.

V teh letih pa se je tudi tranzit blaga drugih držav v koprski luki naglo povečal. Leta 1962 je znašal komaj 8000 ton, naslednje leto pa je že narasel na 64.900 t. Lani je dosegel obseg 312.400 t.

Italija na poti iz gospodarske krize

Pri italijanski vladi in v italijanskih gospodarskih krogih so mnenja, da je Italija gospodarsko krizo, ki jo že nekaj let preživlja, v glavnem prebolela in da stopa njeno gospodarstvo spel na pot naraščanja konjunktura. Vlada računa, da bo v prihodnjih letih industrijska proizvodnja spel narasla letno za 7%. Lani je narasla za 4, predlanskim pa za 0,5%.

Z industrijsko proizvodnjo pričakuje vlada pozitivne investicijske dejavnosti, ki je zadnji dve leti zaporedoma nazadovala za 8% letno. Vlada pričakuje, da bo ta dejavnost v bodoče naraščala in sicer letno za 8%, vendar tega optimizma gospodarski krogi ne delijo, ker pozitivne investicijske dejavnosti ne pričakujejo pred drugo polovico leta.

V sklopu splošne gospodarske pozitivne v Italiji računajo, da bo letos bruto-socialni produkt narasel za 4%. Lani je narasel za 3, predlanskim pa za 2,5%. Isti porast pričakuje vlada tudi pri potrošnji. Največje upanje, da je gospodarsko krizo prebolela, pa stavlja Italija v razvoj svoje zunanje trgovine, kjer je v zadnjih dveh letih porast izvoza daleč prekosil porast uvoza.

V tem razvoju vendar pričakujejo, da bodo potrošniške cene narasle za 4 do 5%. Veliko skrb povzročajo vladi v tej zvezi dejstva, da bo treba letos obnoviti tarifne pogodbe za okroglo 4 milijone delojemalcev. Že lanska obnova tarifnih pogodb, ki je zajela le 600.000 delojemalcev, je namreč končala z zvišanjem mezd za okroglo 8%.

POŠIROKEM SVETU

MÜNCHEN. — Prejšnji teden so v Münchenu aretirali nekdanjega šefa nacističnega Sicherheitsdienstia na Nizozemskem Harsterja, ki odgovarja za umor 83.000 Židov. Med njegovimi žrtvami je tudi Ana Frank, nizozemska židovska deklica, katere usoda, ki jo je deklica sama opisala v svojem dnevniku, je prelčila ves svet.

ULAN BATOR. — Mem svojim obiskom v LR Mongoliji je prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Leonid Brežnev izjavil, da bo Sovjetska zveza v bodoče nudila DR Vietnamu še povečano pomoč v njegovem boju za svoboditev vietnamskega ljudstva. "Če ameriški voditelji res želijo napraviti konec vojne v Vietnamu — je dejal Brežnev — kaj jih potem ovira priznati pravične zahteve vietnamskega ljudstva in tako odpreti pot k miru?" Poleg tega je Brežnev poudaril, da je zaskrbljen tudi zaradi drugih nemirnih žarišč v Aziji, ki jih imperialistične sile hočejo izrabiti za boj proti socializmu in narodnoosvobodilnim gibanjem. Za napetost v Evropi pa je Brežnev pripisal glavno odgovornost revanšističnim ambicijam zahodnonemške vlade in še posebej njenim zahtevam, da bi prišla do atomskega orožja.

LONDON. — Predsednik britanske vlade Wilson je dejal, da bodo v Veliki Britaniji letos predvsem nadaljevali z gospodarsko obnovo. Med prvimi problemi britanskega gospodarstva je Wilson omenil neučinkovito politiko cen in zaslužkov. Vlada pa pripravlja načrt, kako spodbujati investicije v domačo industrijo.

MADRID. — Španske oblasti so postavile pred sodišče skupino asturskih rudarjev, ki so sodelovali pri stavkah leta 1964. Za enega od obtoženih rudarjev je javni tožilec zahteval 5 let zapora, za ostale obtožence pa po 4 leta.

CAPE KENNEDY. — Ameriška družba za vesoljske raziskave je sporočila, da je bila za 26. januar predvidena izstrelitev velike rakete "Saturn 1-B" z vesoljsko ladjo "Apollo" preložena na začetek februarja.

PRAGA. — Zaradi velikega snega in hudega mraza so črede volkov zapustile planino na poljsko-češkoslovaški meji ter prišle v vzhodna predele Slovaške. V enem samem pogonu so lovci ubili pet volkov.

NIŠ. — Letošnje tradicionalno srečanje mladine iz vseh jugoslovanskih republik bo od 25. do 29. maja v Nišu pod geslom "Bratstvo — enotnost". Ob tej priložnosti bodo organizirali razne razstave ter kulturne, zabavne in športne prireditve. Najzanimivejša manifestacija letošnjega srečanja pa bo nasaditev gozdnega parka v bližini tehniške fakultete. V tem gozdu bo imelo vsako mesto svojo alejo z značilnimi rastlinami.

TAIPEH. — V Kung Kuanu v središču Formoze gradijo novo ameriško letalsko oporišče, eno najpomembnejših na Daljnem vzhodu. Naprave v tem oporišču bodo sestavni del plana "Rochester", tajnega načrta za obrambo Formoze, ki so ga izdelali takoj po podpisu obrambnega sporazuma med Ameriko in Čajkajskim režimom leta 1954. V novem oporišču bo 50 težkih transportnih letal vrste C-130 "Herkules" in 5000 moč.

NEW DELHI. — Indira Gandhi (hčerka bivšega indijskega voditelja Nehruja), ki je med kandidati za novega predsednika indijske vlade, je kot najvažnejša problema današnje Indije omenila nerazvito gospodarstvo in nevarnost pred sosedno Kinajsko. Glede nedavno sklenjenega indijsko-pakistanskega sporazuma pa je dejala, da je to le prvi korak ter izrazila prepričanje, da bo ta sporazum prispeval k boljšim odnosom med Indijo in Pakistanom.

BERLIN. — Zahodnoberlinski župan Brandt je izjavil, da se bodo 25. januarja začela nova pogajanja o dovolilnicah za prebivalce zahodnega Berlina, da bi lahko obiskali svoje v vzhodnem delu mesta. Pričakovati je, da bodo z zahodne strani predlagali sklenitev sporazuma, ki naj bi veljal za celo leto. V okviru zadnjega sporazuma, ki je veljal za božične in novoletne praznike, je nad 824.000 zahodnih Berlinčanov obiskalo svoje v vzhodnem Berlinu.

DUNAJ. — Po nepopolnih podatkih statističnega centralnega urada so štjevalo študentov na avstrijskih visokih šolah in akademijah tudi v tem šolskem letu nekoliko zvišalo. V zimskem semestru 1963-64 jih je bilo 50.256, leto nato 51.402, v sedanjem zimskem semestru pa 52.231. Kako malo skrbi Avstrija za svoj visoko kvalificirani naraščaj, pa kažejo naslednji podatki: V Avstriji znaajo povprečni stroški za študenta letno 20.500 šilingov, v Zahodni Nemčiji 49.000, v Švici 63.000, na Nizozemskem 64.000 in v Veliki Britaniji celo 90.000 šilingov.

NEW YORK. — Trije ameriški javni delavci, ki so pred nedavnim obiskali Severni Vietnam, da bi proučili tamkajšnja stališča in poglede za ustavitve sarvačnosti, so po svojem povratku priredili tiskovno konferenco, kjer so obširno govorili o svojih vtisih in razgovorih z vietnamskimi voditelji. Soglasno so izjavili, da predstavniki Severnega Vietnama in južnovietnamskega osvobodilnega gibanja ne postavljajo nobenih takih pogojev, ki jih Amerika ne bi mogla sprejeti. Po njihovem mnenju je konec vojne v Vietnamu odvisen samo od Amerike, katere napačnost so ostro obsodili in jo primerjali s politiko Hitlerja.

BEOGRAD. — Jugoslovanski zunanji minister Marko Nikičić je v zvezi s sklicanjem svetovne konferenca za razorožitev poudaril, da je za uspeh te konferenca nujno potrebno, da se vsi narodi, zlasti pa atomske sile, lotijo tega dela z resnično odgovornostjo in razumevanjem, da je to tudi zanje edino stvarno pot rojstvo za varnost. Zavzel se je za to, da bi napotito usmerili v delne ukrepe, s katerimi bi olajšali začetek naprednega procesa razoroževanja in končen koncept dosegli splošno in popolno razorožitev. Glede Jugoslavije je izjavil, da se bo le-ta tudi v bodoče prizadevala za uspeh te konferenca.

RIO DE JANEIRO. — Obširne predele Brazilije so prajšnji teden zajele strašne poplave, ki so po nepopolnih podatkih zahtevale nad 590 človeških življenj, okrog 3000 oseb pa je bilo poškodovanih. Prizorišč najhujše tragedije je bil Rio de Janeiro, kjer so že v prvih dneh poplav našli okoli 300 mrtvih. Materialno škoda pa je po dosedanjih podatkih cenjena na več kot 30 milijonov dolarjev.

Dr. Janko Kotnik osemdesetletnik

V Ljubljani je pred nedavnim obhajal svoj 80-letni življenjski jubilej dr. Janko Kotnik, naš koroški rojak z Dobrij pri Ravnah, sorodnik Prežihovega Voranca, znani slovenski leksikograf, slavist, romanist in anglist.

O njegovem življenjskem delu bi bilo treba napisati obširno razpravo, če bi hoteli zajeti vsa številna področja, na katerih neumorno z izredno marljivostjo in velikim strokovnim znanjem deluje že dolga desetletja. Vendar se hočemo v tem sestavku omejiti le na najvažnejše podatke iz njegovega življenja in delovanja.

Svoj visokošolski študij, ki ga je začel pri Murku in Strekelju v Grazu, je jubilarnt nadaljeval v Pragi, Parizu in Lausanni. Potem je bil suplent v Gorici, v letih 1913-14 pa profesor v Banjaluki, od koder je moral v vojsko. Štiri leta je bil na Ruskem, kjer je stopil med jugoslovanske prostovoljce ter bil leto dni tudi v ruski revolucionarni vojski; ob koncu prve svetovne vojne je v Moskvi nekaj časa sourejeval list Jugoslovanska federacija. Po vrtnitvi v domovino je bil najprej v Banjaluki, leta 1921 pa se je preselil v Maribor, kjer je kot profesor deloval do leta 1940, ko je postal nadzornik za moderne jezike v Beogradu. Med vojno je bil honorarni lektor za francoski jezik na filozofski fakulteti v Ljubljani, dokler ga Nemci niso odpustili, po osvoboditvi pa je najprej služboval kot referent v ministru, pozneje spet kot lektor, predavatelj in znanstveni sodelavec na ljubljanski univerzi, kjer še danes — kljub upokojitvi — nenehno deluje kot predavatelj francoske slovnice in literature.

Posebne zasluge ima dr. Janko Kotnik pri sestavljanju učbenikov in slovarjev. Tukaj je treba zlasti omeniti njegove učbenike za angleščino, medtem ko pomenijo njegove knjige o ruski slovnici pionirsko delo med Slovenci. Dolga vrsta njegovih slovarjev pa sega od slovensko-francoskega in francosko-slovenskega mimo slovensko-angleškega in slovensko-italijanskega do Langenscheidtovega slovensko-nemškega in nemško-slovenskega slovarčca, katerega je avstrijsko prosvetno ministrstvo odobrilo tudi za uporabo na dvojezičnih ljudskih in glavnih šolah na Koroškem ter na slovenski gimnaziji v Celovcu.

Lahko bi govorili še o njegovem pisateljskem in prevajalskem delu, (zlasti iz francoščine, češčine in ruščine) katerega začetki segajo nazaj v njegova študentska leta, ter o njegovi znanstveni publicistiki, ki med drugim obsega razprave o Zoisu, Matiji Murku, o tako imenovanem leškem rokopisu iz 18. stoletja in o vplivu revolucije na ruski pravopis.

Predvsem pa je treba poudariti, da je bil in ostal vedno najtesneje povezan s svojo ožjo koroško domovino. Že leta 1903 je postal sodelavec celovškega »Mira«, katerega je med jugoslovansko zasedbo leta 1919 tudi urejeval, ko je bil član jugoslovanske plebiscitne komisije. Pozneje pa je svoje prispevke objavljal v »Koroškem Slovencu« in drugih slovenskih publikacijah na Koroškem. Med drugim je pisal o Ožbaltu Dularju, kmetu iz Remšenika pri Železni Kapli in dopisniku Bleiweisovih Novic, njegova velika zasluga pa je, da nam

Celovec v skrbeh za gledališče

Med nedavno proračunsko razpravo v celovski mestni občini je bilo veliko govora tudi o Mestnem gledališču, katerega finančno vzdrževanje povzroča čedalje večje skrbi posebno spričo dejstva, da morata pretežno breme nositi dežela in mesto, medtem ko država ne kaže potrebnega razumevanja za deželna gledališča. O tej »nenaklonjenosti« Dunaja oziroma prosvetnega ministrstva so govorili tudi v drugih vzevnih deželah ter prišli do soglasnega mnenja, da država ni dolžna skrbeti le za državna gledališča, marveč mora v ustrezni meri podpirati tudi deželne ustanove.

V celovski proračunski razpravi je to zahtevano zelo odločno postavil socialistični občinski svetnik Peturnig, ki je dejal, da je kul-

turno življenje v Avstriji nedeljivo, da ni kulturne provincialnosti, kar mora država upoštevati pri dodeljevanju subvencij za gledališča. Predvsem pa se mora zavedati velike vloge deželnih gledališč kot rezervoarja umetniškega naraščanja za državna gledališča, ki se bo mogel razvijati seveda le takrat, če bo imel tozadevne možnosti v deželnih gledališčih.

Celovška mestna občina daje Mestnemu gledališču na razpolago 82 odstotkov svojega letnega kulturnega proračuna. Leta 1963 je znašal ta proračun 3,5 milijona šilingov, leta 1964 je bil povečan na 4,2 in lani na 4,9 milijona, medtem ko znaša za tekoče leto celo 6,2 milijona šilingov. Samo dotacije za gledališče je občina letos povečala za 1,1 milijona šilingov, podobno je napravila tudi dežela, toda državna sredstva so se povečala samo za 100.000 šilingov.

Svoje ogorčenje zaradi nerazumevanja državnih činiteljev za skrbi dežele so v posebni resoluciji izrazili tudi obratni sveti Mestnega gledališča, ki so opozorili na obveznosti države napram celotnemu prebivalstvu Avstrije ter zahtevali ustrezne redne državne dotacije za deželna gledališča.

Če pomislimo, da pripada celovškemu Mestnemu gledališču pomembno mesto tudi v kulturni izmenjavi med sosednimi deželami, potem pač ni mogoče razumeti, da na Dunaju nimajo posluha za težave in potrebe take ustanove.

1,2 milijarde bralcev na svetu

Trenutno je na vsem svetu približno 770 milijonov knjig, revij in podobnih tiskov. Vsaka knjiga ima povprečno 100.000 besed, ki imajo v povprečju po pet črk. To pomeni, da ima vsaka knjiga povprečno šest milijonov najosnovnejših enot informacije, pri čemer so poleg črk mišljeni tudi presledki med besedami, ločila itd.

Statistiki so izračunali, da ima vsaka knjiga v povprečju nekaj več kot štiri potencialne bralce. Človeški prirastek po svetu znaša dva odstotka letno, »naravni prirastek« knjig pa nekaj več kot tri odstotke. Iz tega sledi, da bi se moglo nekega dne zgoditi, da bo na svetu več knjig kot pa potencialnih bralcev.

Števila takih bralcev, ki znajo brati brez tuje pomoči, cenijo na svetu na 1,2 milijarde; to je kakih 40 odstotkov vsega svetovnega prebivalstva. Bralsko občinstvo je po posameznih delih sveta razporejeno zelo neenakomerno: na vsakih osem bralcev pridejo trije Azijci in trije Evropejci. Pri tem pa je treba upoštevati, da je Azijcev trikrat več kot Evropejcev. V azijskih deželah sta dve tretjini izdanih del v evropskih jezikih in niti ena četrtina v jezikih azijskih narodov. V Afriki ima literatura v arabščini sedem milijonov potencialnih bralcev, medtem ko jih na knjige v angleščini na tej celine odpade 10 milijonov.

Zanimivo je tudi, da tri četrtine človeštva uporablja za sporazumevanje samo 12 jezikov. To so glede na razširjenost: kitajski (25%), angleški (11%), ruski (8,3%) hindu (6,25%), španski (6,25%), nemški (3,75%), japonski (3,75%), bengalski (3%), arabski (2,7%), francoski (2,7%), portugalski (2,5%) in italijanski (2,1%). Če pa izrazimo v odstotkih bralsko občinstvo za vsakega izmed teh jezikov, so podatki čisto drugačni. Osem jezikov namreč povsem zadostuje za tri četrtine človeštva in vrstni red je naslednji: angleški (18,1%), kitajski (16,9%), ruski (15,9%), španski (6,2%), nemški (5%), japonski (5%), francoski (3,8%) in italijanski (2,4%).

Boj proti nepismenosti

Statistični koledar UNESCO navaja podatke, iz katerih je razvidno, da dosega boj proti nepismenosti v zadnjem času kar lepe uspehe. Odstotek izdatkov za množično prosvetljanje in šolstvo se veča v skoraj vseh državah.

Vendar pa še vedno okrog 45% svetovnega prebivalstva ne zna pisati in brati. V večini držav niti polovica prebivalcev, starih od 5 do 19 let, ne obiskuje šole.

Najmanj nepismenih — samo 1 ali 2% od števila prebivalcev, starih več kot 15 let — je v severni in zahodni Evropi, v Severni Ameriki jih je 3 do 4%, v Južni Evropi 20, Severna Afrika ima 85 do 90% nepismenih, indijski podkontinent in črna Afrika ter Afganistan pa 80 do 85%.

Leta 1960 je bilo na vsem svetu v šolah 433 milijonov otrok, 12 milijonov otrok je obiskovalo predšolske ustanove, 12 milijonov odraslih prebivalcev pa je obiskovalo analfabetske tečaje.

je odkril in osvetlil našega ljudskega pesnika Lesičjaka, katerega pesmi so po Kramolčevu harmonizaciji postale dragoceno narodno blago koroških Slovencev.

Jubilantu ob njegovi 80-letnici tudi koroški Slovenci — sicer naknadno, zato pa nič manj iskreno — izrekamo prisrčne čestitke!

V času dialoga

Ob diskusiji o katoliški mladini se je človeku spet predstavila Koroška, ki je polna protislovij. Ta »diskusija« je znova dokazala, da gotovi ljudje na Koroškem ne prenesejo nobene kritike. Vsekakor moramo ugotoviti, da je na Koroškem res premalo kritike, ker se vidijo napake vedno le drugod. Marsikateri problem pa se da rešiti ravno po dialogu in kritiki. Zajela nas je neka bolezen, da uvrstimo tistega, ki izreče kritiko, takoj v neko pripravljeno kategorijo in mu očitamo, da ne more govoriti drugače, ker pač občuti mržnjo do gotovih pojavov ali je član te ali one skupine. S takimi očitani izpodbijemo tla vsaki resni in ustvarjalni diskusiji.

Pomen diskusije ali dialoga naj bi bil, da upoštevamo mnenje vsakega in sprejmemo to, kar je konstruktivnega in kar koristi vsem, ne glede na to, kdo je to izrekel in kakšnega svetovnega naziranja je. Čas je, da spoznamo, da živimo v demokratični družbi in v demokratični državi, kjer se vsak lahko vključi v to družbo in v dogajanje v njej. Ves razvoj zahteva danes od nas, da se uvrstimo v širši svet, da sprejmemo tudi širše gledanje na ta svet, da uresničimo svoje poslanstvo v zdravi človeški družbi, da skušamo razumeti drug drugega in da sodelujemo v skupnih zadevah.

Predvsem bi koristilo, če bi vsaj mladina spoznala, da je treba izmenjavati razna stališča, da vsak najde pot do cilja po svoje.

Franz Altheim, profesor za staro zgodovino v Berlinu, je napisal v svoji knjigi »Der unbesiegt Gott« tudi naslednji stavek: »Kako naj ne-

so po volji. Prav umetno se že med mladino ustvarjajo spori, katerih posledice so za bodočnost lahko zelo usodne. Čudno je predvsem to, da se za taka dejanja vedno izrablja krščanstvo. Vprašajmo se čisto trezno, v čem se razlikujejo tisti, ki se ob vsaki majhni in veliki priložnosti hvalljo, da so tako zelo »krščanski«, od onih, ki tega ne delajo? Zakaj je »idealna« samo tista mladina, ki se hvallja, da je »krščanska«? Pretiravano poudarjanje krščanstva bo na vsak način povzročilo, da se bodo ljudje vprašali, če je to res. Če pa kdo ugotovi, da je vse skupaj včasih le prazno besedičenje, tistemu se očita, da goji »cinično sovraštvo do vsega, kar je katoliškega«.

Naloge in problemi, ki jih imamo koroški Slovenci, pa so vendar neke skupni nam vsem ne glede na poklic, svetovni nazor ali politično prepričanje. Čas nam narekuje dolžnost, da ohranimo narodne dobrine vsak po svojih močeh. Pri vsem tem nam je lastna demokratičnost tako nujno potrebna kot enakopravnost.

Prav posebno bi morala študirajoča mladina pokazati široko gledanje na svet. S tem ji ni treba prdati svojega prepričanja. Koroško vražanje ne bi smelo biti več ideološko vprašanje. Če se ne bodo naučili že mladi, da bi v odnosih do sočloveka upoštevali pravila demokracije, si bodo tudi pozneje pri važnih odločitvah in nastopih tuji ter se ne bodo več mogli pogovoriti prijateljsko.

Franz Altheim pravi v omenjeni knjigi tudi tole: »Doba, ki je zgubila svoje osnove, je primorana, da si poišče novih. Kjer se je pojavilo razprtje, ni druge poti, kakor da se premesti ali zasuje prepada. Predpogoj je le, da priznamo novo sintezo in konec zastarelega; da se izogibamo tega, da zanikamo pomanjkljivosti in jih ne skušamo odstraniti z besedami. Diagnoza je še vedno pomenila prvi korak k zdravljenju.«

Kritik je v neki meri tudi diagnosticist. Seveda mora ostati na tleh stvarnosti. Kjer so torej vzroki za vse te nenavadne pojave? Eden izmed vzrokov za mnoga nesoglasja je gotovo tudi ta, da hočejo gotovi krogi že mlademu človeku vsiliti neko mnenje. Mlad človek mora vendar zoreti. Sicer je pravilno, da se vzgajajo otroci, ker nujno potrebujejo podlago za samostojen razvoj. Ni pa potrebno, da se vzgajajo študentje na visoki šoli v enostranskem duhu kot majhni otroci. »Prav je in zelo potrebno, da najde mlad človek počasi svoje stališče v družbi, in do tega se mora priboriti sam, če naj njegovo pripadništvo ne bo samo ponavljanje fraz ali pa izrabljanje koristi.« je zapisal nekeje mlad slovenski akademik.

Mladina mora spoznati različna gledanja na razne pojave v življenju. Razgovora se boji samo tisti, ki nima utrjenea lastnega nazora. Predvsem pa bi se morale tudi vplivne osebnosti na Koroškem zavedati,

da nikakor ne koristijo slovenski stvari, če obljublajo mladini »zlato« bodočnost. To si mora priboriti vsak sam z resnim delom. Vsak se mora sam živjeti v novo okolje, v katero pride, in v splošne zakone in običaje.

Od študirajoče mladine pa ljudstvo pričakuje, da dokonča študij, da se bo mogla pozneje še bolj kot zdaj vključiti v narodno delo tudi s svojim znanjem.

Slovenska mladina se danes ne more več skrivati za gotovimi zastavami, ki so premajhne, da bi zakrile tisto praznino, ki živi samo še od imena. Tudi se ne more zakopati v ozkem provincializmu. Potrebna je odprtost in širokogrudnost na vse strani. Mladina ne more trositi duhovnih moči v nestrpnosti, temveč je poklicana, da v malem uresniči na znotraj in na zunaj mirno sožitje. Košček slovenske mladine nikakor ne more živeti po vodilih, ki se ne skladajo s splošnimi človeškimi pridobitvami, čeprav je neka vidna osebnost koroškega javnega življenja izjavila, da s tem, da nekaj velja za ves svet, še ni rečeno, da mora veljati to tudi za koroške Slovence.

Da je današnji svet politično in svetovnonazorno različno opredeljen, je dejstvo, ki se mora z njim vsak osebno sprijazniti. Zato želimo, da bi se tudi tisti, ki še tičijo v mrežah očine, prilezli v odprtost, ko se bodo srečali neposredno s sodobnim svetom v njegovi mnogostranski strukturi. MK.

Matevž Rainer

SKLEP DEŽELNE VLADE:

8,5 milijona šil. jamstva za Rebrco

Deželna vlada je na svoji seji pod predsedstvom deželnega glavarja Sime v torek obravnavala vprašanje tovarne celuloze Rebrca, predvsem pa predlog o jamstvu za 8,5 milijona šilingov, ki naj bi ga dežela prevzela za to podjetje. Predlog je stavil deželni svetnik Suchanek, ki je tudi podrobno poročal o položaju podjetja. Deželna vlada je vzela poročilo deželnega finančnega referenta na znanje in soglasno sklenila, da bo stavila deželnemu zboru predlog, naj prevzame dežela jamstvo za 8,5 milijona šilingov posojila za namemniško in obratovno družbo, ki je prevzela skrb za nadaljevanje obratovanja Rebrce, čim bo družba izpolnila pogoje, ki jih s tem v zvezi postavlja dežela.

S tem je usoda Rebrce vsaj začasno rešena. Kakor je bilo razvidno iz poročila deželnega svetnika Suchaneka o položaju podjetja, predstavlja sklep deželne vlade navmesno rešitev za okroglo dve leti. Verjetno bo neizogibno potrebno naseliti v dolini Bele nova podjetja, ker drugače ne bo

mogoče zagotoviti in posredovati razpoložljivim delavcem ustrezna delovna mesta. Rešitev tega problema bo treba najti v sedaj zagotovljeni prehodni dobi obstoja Rebrce.

Vprašanje Rebrce s tem vendar nikakor ni rešeno, marveč samo od-

loženo. Vprašanje verjetno tudi ne bo rešeno čez dve leti, če ne bo v tem času v dolini Bele nastalo podjetje ali podjetja, ki bodo zaposlila najmanj toliko delavcev in kupila pri okoliških kmetih najmanj toliko lesa, kakor ga je kupila Rebrca. Po dosedanjih izkušnjah pa imamo v tako rešitev le malo vere.

OBČNI ZBOR KMETIJSKE ZBORNICE:

Višji proračun, višje zbornične doklade

Mirno in v stvarni diskusiji, kakor lani, se je v torek v prostorih kmetijske ljudske visoke šole Krastowitz odvijal letošnji prvi občni zbor deželnega kmečkega poklicnega zastopstva. Dnevni red je vseboval poročilo prezidenta Gruberja ter razpravo o zborničnem proračunu za leto 1966.

Redni zbornični proračun za poklicno zastopstvo se je od 7,3 milijona povzela na 8,4 milijona šilingov, izredni proračun pa od 1,5 milijona na 4,4 milijona šilingov. V zvišanem izrednem proračunu so zapopadani tudi 3 milijoni šilingov, ki jih je kmetijska zbornica določila in plačala kot pomoč za popravilo škode, ki so jo povzročila lanska neurja. Zbornični proračun je bil soglasno sklenjen.

Soglasno je bil sprejet tudi predlog o zvišanju doklad za kmetijsko zbornico. Doslej so doklade znašale 175 % zneska za odmero zemljiškega davka, z veljavnostjo od 1. januarja 1966 pa so bile zvišane na 250 %.

Poleg 12,8 milijona šilingov, s katerimi bo zbornica letos razpolagala na področju poklicnega za-

slopsstva, bo na področju pospeševanja kmetijstva še upravljala (vsaj v prvem polletju) približno enak znesek kot lani iz sredstev državnega proračuna in iz „zelenega načrta“. Dokončni prispevek zvezne vlade bo določen šele v državnem proračunu za leto 1966, ki ga bo sklenil novi državni zbor. Lani je zbornica dobila iz teh vi-

Uspel koncert šentvidskih prosvetašev

Krivični bi bili, če ne bi poročali o lepi pevski prireditvi, ki so nam jo v nedeljo 9. januarja pri Voglu v Št. Primožu poklonili pevke in pevci prosvetnega društva „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni kot novoletno darilo. V moškem oktetu, v mešanem zboru in v pevsko-godbenem triu so nam pod vodstvom pridnega in požrtvovalnega zborovodje Hanzija Kežarja zapeli in zaigrali niz naših lepih narodnih in umetnih pesmi ter domačih viž. Od blizu in daleč smo prihiteli poslušati melodije, ki so vrelle iz grl prešernega in vedno pomlajajočega se pevskega zbora. Poti res ni bilo nobenemu žal. Pevci so bili dobro pripravljene in so se dobro odrezali. Povezavo med pesmimi je pripravil naš pesnik Valentin Polanšek, katerega duhovitim dovlopom smo se od srca nasmejali.

Svoje pevske sotovariše iz Št. Vida je prihitel pozdraviti tudi moški

zbor iz Železne Kaple in jim pod vodstvom Vladimira Prušnika zapel tri pesmi v „prisrčen vesel pozdrav“. Prireditelj je bila lepa in vredna truda in požrtvovalnosti, ki jo vsaka taka prireditev zahteva, preden pevci in zborovodja lahko stopijo na oder. To vemo vsi in zato smo jih tudi vedno spet nagrajevali z burnim aplavzom.

Na račun pa niso prišli tisti iz vrst preglasnih gostov v sosedni dvorani, ki so hoteli prireditelj moliti. Ker to niso bili vsi, marveč le nekateri, jih samo pomilujemo! Mi tega ali kaj podobnega pri prireditvah naših sodeželanov ne naredimo, ker „svoje ljubimo, a sosedovo spoštujemo“ in ker se držimo tudi nemškega izreka „wo man singt, da lass dich ruhig nieder...“

Šentvidskim pevcem iskreno čestitamo in jim želimo v tem s pesmijo začetem letu še mnogo lepih nastopov!

Gost iz dvorane

Koroška smučarska zveza — Športno društvo Zahomec

V a b i l o
naXII. mednarodno prireditev smučarskih skokov
za

ZILJSKI POKAL

ki bo v nedeljo 23. januarja 1966 ob 14. uri
na 60-metrski skakalnici Stanka Bloudka v ZahomcuPoleg koroških tekmovalcev bodo sodelovali tudi skakalci iz
Italije in Jugoslavije.

Razdelitev nagrad bo ob 17. uri v gostilni Schnabl v Zahomcu.

BILČOVSKI PROSVETAŠI
V ŠT. ILJU

Zadnje nedeljo so bilčovski prosvetaši ponovili igro „Mat in sin“ v farni dvorani v Št. Ilju. Na svojo prireditelj, ki je v Bilčovsu — kakor je Slovenski vestnik že poročal — izredno lepo uspela, so privabili veliko število prebivalstva iz Št. Ilja in okolice.

Igralsko družino so tudi v Št. Ilj spremljali pevski zbor ter mlada recitatorja Anica Ogris in Franci Gasser, ki so po svoje še popestrili izredno lepo odigrano igro, katere vsebina je bila že svojčas podrobneje opisana. Šentiljčani smo bili njihovega obiska zelo veseli in smo za lepo kulturno doživetje nad vse hvaležni. Kmalu spet pridite!

Slovensko prosvetno društvo
„Danica“ v Št. Vidu v PodjuniV a b i l o
na ponovitev igre

Begunka

v nedeljo 23. januarja 1966
ob 1/23. uri popoldne pri Pušniku v Grbalji vasi, ob 1/28. uri zvečer pri Rutarju v Zitari vasi.

V odmorih glasbeni vložki.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BELJAK. — Zupan Gottfried Timmerer je pred kratkim praznoval deseto obletnico, odkar je stopil na čelo mestnega občinskega sveta. — V nedeljo je pogorelo skladišče trgovine z gradbenim materialom Büttinghaus. Škodo cenijo na 3 milijone šilingov.

BEKSTANJ. — Občinski proračun za leto 1966 znaša blizu 20 milijonov šilingov, od tega znaša redni proračun okroglo 8 milijonov šilingov, izredni pa 11,8 milijona šilingov. V proračunu je 4 milijoni šilingov zapopadena gradnja uradnega poslopja v Bačah, z 1,1 milijona šilingov gradnja ljudskega doma na Brnci, za kopalnice v Bačah pa je predvidenih nekaj nad 900.000 šilingov.

CELOVEC. — Občinski red, ki ga je pred kratkim za mesto Celovec sklenil koroški deželni zbor je sprožil vrsto sprememb v mestni upravi. Med drugim je bil mestni svet spremenjen v mestni senat. — Večletni bivši celovski župan Peter Graf je bil ob svoji osemdesetletnici imenovan za častnega občana Celovca. — Letos bo v mestu dograjenih 500 občinskih stanovanj, pred kratkim pa je mestni senat odobril oddajo gradbenih del v vrednosti 11,5 milijona šilingov. Od tega je 7 milijonov namenjenih za gradnjo stanovanj. Na zemljiščih bivšega gostišča Glocke bo KELAG zgradila stolpnico, kamor se bo preselila njena uprava.

BOROVLE. — V noči od sobote na nedeljo je neznan vlomilec vdrl v trgovino zlatarja in urarja Walkerja in odnesel blaga v vrednosti 26.000 šilingov. Do vloma je prišlo, ko je bil v sosedni gostilni Just gasilski ples.

RUDA. — Gospodarsko šibka občina se zelo trudi, da bi se gospodarsko opomogla. V letnem proračunu za 1966 v skupnem znesku 1.752.800 šilingov ima za pospeševanje gospodarstva določenih 245 tisoč šilingov.

HOKEJ NA LEDU:

KAC osmič avstrijski prvak

Sicer tekmovalje štiri avstrijskih moštev za avstrijsko prvenstvo v hokeju na ledu še ni končano, vendar je po zadnji igri celovškega moštva KAC proti innsbrusckemu moštvu IEV že docela jasno, da si je KAC tretjič zaporedoma osvojil naslov avstrijskega prvaka. Pri 9 igrah,

PLEMENSKI SEJEM V LIENZU

Rejska zveza pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko priredi v sredo 26. januarja s pričetkom ob 9.30 uri v Lienzu plemenski sejem za krave in telice te pasme. Za nakup bo na izbiro 70 krav in telic, visokobrejih ali s teletom.

ki jih je doslej za to prvenstvo odigral, je 7 iger dobil, 1 zgubil in 1 igral neodločeno. S tem je pri golih dosegel razmerje 56:21 v svoj prid, zakar je dobil 15 točk. Ostala tri moštva zaostajajo za njim. IEV je pri 9 igrah dosegel 9 točk, dunajsko moštvo WEV je dobilo priznanih 8 točk. Moštvo ECRH Kitzbühl je pri 9 igrah doseglo le 4 točke in s tem ostalo na četrtem in zadnjem mestu.

Odločitev, da ostane KAC avstrijski prvak, je padla v Innsbrucku, kjer je tamošnje moštvo premagal s 5:1. V svojih 9 igrah je podlegel le v Kitzbühlu s 4:6, neodločeno 3:3 pa je proti istemu moštvu igral v Celovcu. KAC, ki je bil že prej dvakrat avstrijski prvak, si je po drugi svetovni vojni ta naslov osvojil

1952, 1955 in 1960, od 1964 pa je neprestano avstrijski prvak.

Celovško moštvo igra tudi v tekmah za Evropski in Alpski pokal. V tekmah za Evropski pokal se je priborilo v polfinale, ko je v 4 igrah premagalo madžarsko moštvo UJ-PEST DOSCA s 4:3, 6:2, 5:1 in 9:0. Medtem se je srečalo tudi z najboljšim moštvom prejšnjih let ZKL Brno, proti kateremu je doslej v 2 igrah v Celovcu podleglo z 2:7 in s 3:4.

V igrah za Alpski pokal zavzema KAC za jugoslovansko reprezentanco drugo mesto. V prvi igri je premagal moštvo VISIP s 7:3, z jugoslovansko reprezentanco je nato igral neodločeno 4:4, premagal pa je HC REX Cortina s 3:1 in HC Forst Bozen s 16:1.

Svojo najlepšo igro je igral proti ruskemu moštvu Krilja Sovjetov, kjer je podlegel z 0:5.

S. M. P.

NAMESTO VENCA

na grob dr. Ferda Milerja je Slovenska prosvetna zveza prispevala odgovarjajoč znesek za Dijaški dom Slovenskega šolskega društva v Celovcu. S tem se je oddolžila spominu umrlega našega odvetnika, ki je vse svoje življenje posvečal skrb doraščajočim in študirajočim mladini.

K O L E D A R

Petek, 21. januar: Neža
Sobota, 22. januar: Vincencij
Nedelja, 23. januar: Zar. D. M.
Ponedeljek, 24. januar: Timolaj
Torek, 25. januar: Spr. Pavla
Sreda, 26. januar: Palikarp
Četrtek, 27. januar: Janez zl.

Kometi - nenavadna vesoljska telesa

V obsežnem sončnem sistemu je poleg stalno krožečih planetov razne velikosti vsaj kakih sto tisoč kometov, ki se prav tako gibljejo okoli Sonca, vendar se od planetov močno razlikujejo.

Od vseh teh kometov pa smo do danes spoznali le kakih tisoč, saj jih večina opiše popolno pot okoli Sonca šele v kakih 40.000 ali 50.000 letih. Razen tega se komet vidi le malo časa, in to predvsem tedaj, ko je na krožni poti okrog Sonca blizu Zemlje.

S prostim očesom vidimo na leto povprečno en sam komet. Takih, ki so vidni tudi podnevi, in to brez optičnega pomagala, je vsako stoletje samo kakih štiri ali pet. V 20. stoletju so prvega opazili januarja 1910 in decembra 1927 naslednjega, ki je bil viden predvsem na južni polobli. Preden bo minilo sedanjega stoletja, smemo pričakovati še dva ali tri komete.

Drobne zanimivosti

● Iz Sovjetske zveze poročajo, da so inozemska podjetja v enem samem letu odkupila nad 300 sovjetskih patentov. Tako so Francozi in Italijani kupili sovjetski izum "univerzalnega sistema za pnevmavtomatiko". Druge firme so si pridobile pravico industrijskega izkoriščanja ročnega stroja z ultrazvokom, medicinskega aparata za šivanje žil, postopka za izdelavo umetnih preprog-perzancev itd. Zanimivo je, da uživajo inozemci pri izdaji listin zaščitnega patentnega urada iste pravice kot sovjetski državljani.

● V Sovjetski zvezi so odkrili doslej največje nahajališče zemeljskega plina 1128 m globoko na polarnem področju. Prvi potrošnik tega ogromnega najdišča na polotoku Jamal bo 400 km oddaljeno industrijsko mesto Narisk, pozneje celoten bazen uralske industrije Najdišči novega ležišča domnevajo, da leži v večjih globinah tudi naša.

● Približno 45 km zahodno od največjega žvedskega lesnega centra Sundsvall preizkušajo nov stroj za obdelavo dreves. Z njim oklestijo veje vsakemu drevesu v približno 20 sekundah. Zaradi več kot 40 % prihranjenega časa se je tako zvišala kapaciteta podrtih in za transport pripravljenih debel. Vsak zaposleni delavec pripravi tako povprečno 2 kub. metra debel v eni uri.

● Po načrtu Evropske skupnosti bodo zgradili v čilskih Andih, 400 km severno od glavnega mesta Santiaga, moderni observatorij za opazovanje južnega neba. To je bil predlog, ki ga je sprejela Evropska organizacija za astronomsko raziskovanje južne hemisfere, v kateri so vključene Belgija, Zahodna Nemčija, Francija, Holandska in Švedska. Celotno napravo, sestojajočo iz 3,5-metrskega teleskopa in več manjših, bodo montirali v šestih letih. Stroški bodo dosegli vsoto 12 milijonov dolarjev.

Na podlagi česa so sploh prišli do števila sto tisoč kometov? Račun je preprost. Vsako leto ostrovidni opazovalci ugotovijo obstoj treh ali štirih novih kometov. Preden se znova pojavijo, mine 40.000 ali še več let. To se ponavlja že vrsto stoletij. Zato ni pretirano prej omenjeno število.

Kakih sto kometov pa kroži bliže Sonca in z manjšo periodo, zato jih tudi pogosteje vidimo. Med njimi je nedvomno najbolj znan Halleyev komet. Halley, dober Newtonov prijatelj, tega kometu ni odkril, marveč ga je podrobno proučeval in svoje ugotovitve znanstveno obrazložil.

Obstoj kometu so ugotovili že precej pred Halleyem. Prvič so ga namreč opazili 240. leta pred našim štetjem in mogoče celo 467 pr. n. št. Isti komet se je pojavil leta 1066 med neko bitko na Angleškem. Nazadnje je povzročil preplah leta 1910. Na podlagi izračunov in brez nemira ga lahko pričakujemo spet proti koncu leta 1980.

Kaj nenavadna lastnost kometov je tudi dejstvo, da bi največjega med njimi lahko slišali v trdno kroglo s premerom 1,5 do 3 kilometrov. Kljub temu tako stvarnemu dejstvu so bili vedno povod večjega preplaha in straha kot vsi drugi astronomski pojavi. Opravičilo za tako množično psihozo je nastanek navidezno velikanskih in ognjenim zubljem podobnih repov, dolgih deset ali celo sto milijonov kilometrov. Sorazmerna redkost pojava ognjenih kometov oziroma njihova relativna bližina je poskrbela, da so z njimi v zvezi na povedovali hude nesreče ali politične preobrate.

Če pa se vprašamo, kaj je komet, čemu je podoben, iz česa je, zakaj ima tako majhno težo in tako velikost, naletimo na težave. Pri posnetkih kometov so se fotografi navduševali predvsem za njihove repe, a ne za glave. Napačno bi tudi misliti tisti, ki bi menili, da se kometova oblika ne spreminja. Planeta Mars in Venero ni moč zamenjati, toda Halleyev komet bi kaj lahko zamenjal za kakšnega drugega, če ne bi vedeli, da se pojavlja točno vsakih 77 let in da je njegova pot strogo določena.

Med bližanjem Soncu se komet močno spreminja. Ognjeni rep je skoraj vedno bolj ali manj usmerjen od Sonca, glava kometu pa se proti pričakovanju zmanjšuje. Večkratna

opazovanja so tudi ugotovila previranja v kometovi notranjosti, ki se na zunaj kažejo kot nekakšni krči. Med vsem tem dogajanjem pa komet kot celota nadaljuje svojo pot okoli Sonca. Te neobičajne lastnosti je že pred več kot 4 stoletji spoznal tudi Leonardo da Vinci. V svojih zapiskih pravi:

Videti je, da se oblika kometu spreminja. Okrogel je, nato podolgovat ter potem spet razdejen na dva ali tri dele ali pa združen v celoto. Včasih je neviden, vendar se po določenem času znova prikaže.

Jasno je, da se tako ne bi moglo obnašati nobeno trdno telo. Ognjeni rep, glavna privlačnost in značilnost, je samo velikanska množica drobnih delcev prahu, ki so med seboj po več metrov oddaljeni in zato zavzemajo precejšnjo prostornino.

Tako je bil na primer Holmesov komet iz leta 1892 po prostornini nekajkrat večji od Sonca njegovo gostoto pa si najlaže predstavljamo, če povemo, da so se skozi kometovo glavo jasno videle zvezde.

Ko se komet približa Soncu, so vsi ti milijoni drobnih delcev podobni velikim jatam kresnic; gibljejo se neodvisno drug od drugega, ker so privlačne sile znotraj kometu, neznatne v primerjavi s privlačno silo Sonca. Raziskave so pokazale, da prav ta sila oblikuje komet in povzroči »krče«. Nadalje se delci stalno zadevajo drug ob drugega in manjšajo vse dotle, dokler niso po velikosti tistih izmer, kot jih ima valovna dolžina sončne svetlobe. Tedaj svetlobni pritisk take delce odbija od Sonca in zato le-ti oblikujejo oddaljeni kometov rep. To je pa tudi vsa skrivnost zgodbe o repu.

Znanstveno ugotovljeno:

Ženske govorijo več

Kar so izkušeni zakonski možje že dolgo sumili, sta dva ameriška znanstvenika tudi znanstveno dokazala: ženske govorijo več kot moški, kljub temu pa manj povedo.

Psihologa Lyle Jones in Joseph Wepman sta proučevala običajni jezik in pogostnost v njem uporabljenih besed. »Naša statistika kaže, da ženske spregovorijo več besed, toda pri tem izrazijo manj misli,« sta soglasno ugotovila. Wepman je takoj dodal: »Ne vem, zakaj je tako, in ne bi mogel prav ničesar pripomniti. Sem namreč poročen.«

Jones in Wepman sta sestavila seznam najbolj uporabljenih besed. Po njem je v običajnem jeziku najbolj pogosto izgovorjena besedica »je«. Tej sledijo: 2. »in«, 3. »en«, 4. »k«, 5. »jaz«, 6. »da«, 7. »če«, 8. »ona«, 9. »od« itd.

Znanstvenika sta ugotovila, da večini ljudi zadostuje v vsakodnevnem pogovoru le 403 besede; to velja enako za ljudi z akademsko izobrazbo kot za osnovnošolce, doktorje filozofije ali ulične delavce.

Zanimivo je, da je na seznamu, ki sta ga sestavila Jones in Wepman, besedica »ti« na 37. mestu, beseda »mož« na 46., »žena« na 67., »mati« na 75., »oče« pa na 164. mestu. »Ljubzen je na 264. mestu, medtem ko je beseda »souvraštv« tako redko uporabljena, da je seznam, ki sicer obsega 3300 besed, sploh ne navaja.

Mravljinčna kislina

Pred letom 1828 so mislili, da človek ne more v laboratoriju ustvariti spojin, ki so sestavni del živih bitij. Ker so take spojine pridobivali iz organov živih bitij, so jih imenovali organske spojine. Do takrat so mislili, da lahko ustvarja take organske spojine samo živ organizem s pomočjo neke organske sile.

Od takrat do danes pa so ustvarili kemiki v laboratorijih že stoitsoče takih organskih spojin. Zato danes ne ločimo več med organsko in sintetično snovjo. Eno in isto snov lahko pridobimo iz organov živih bitij ali pa jo ustvarimo v laboratoriju.

To velja tudi za mravljinčno kislino.

Razredčeno mravljinčno kislino nahajamo v žlezah mravelj in čebel. Telesno snov mravelj sestavlja 20 odst. mravljinčne kisline. Nekateri mravljinčni strupi vsebujejo do 50 odst. te kisline. Mravljinčna kislina je prav tako v dlakah gosenice sprevednega prela, v koprivarjih, v iglicah jelke itd.

Tehnično (sintetsko) dobimo mravljinčno kislino oziroma njeno sol iz kaustične sode in ogljikovega monoksida pri 120° C in pri pritisku 8 atmosfer. Tudi z delovanjem kisika na netilni špirit nastane mravljinčna kislina. V laboratoriju si naredijo mravljinčno kislino tako, da segrejejo oksalno kislino ob dodatku glicerina do razkroja.

Čista, 100-odstotna mravljinčna kislina je bistra in brezbarvna tekočina z bodečim vonjem. Z vodo in špiritom se meša v vsakem razmerju. Če jo ohladimo na 8,6° C, postane trdna. Pri 106° C zavre.

Na koži povzroča čista kislina mehurje. Mravljinčno kislino prištevamo k močnim organskim kislinam. Je 4-krat močnejša od očetne kisline. Železo, magnezij in cink se v njej topijo, pri čemer se razvija plin vodik. Obenem nastanejo soli železa oziroma magnezija in cinka. Te soli imenujemo formiate.

Mravljinčno kislino uporabljamo pri barvanju tekstilnega blaga kot čiščilo, za odstranjevanje apna iz usnja, za konzerviranje sadnih sokov (za 1 kg sadnega soka rabimo 2,5 g kisline), za dezinfekcijo sodov za pivo, za nakisanje krme, za sredstvo za obarjanje (koagulacijo) v industriji kavčuka, za impregnacijo tkanin, da postanejo nepremočljive (aluminijev formiat) ter končno tudi v medicini za pripravo 5 odst. raztopine mravljinčne kisline v špiritu, ki jo potrebujejo za čiščenje kože in pri masaži.

Najmodernejša kinodvorana na svetu

Samo z eno samo projekcijsko kamero je opremljena v Hamburgu najmodernejša kinodvorana na svetu, ki ima 360-stopinjsko projekcijo in okroglo platno. Običajni projektor, postavljen v vertikalni smeri, ima na koncu optike polokroglo konveksno zrcalo, ki zajame okoliški prostor v kotu 360°. Platno je 4 m visoko in 2 m dvignjeno od tal ter se premika v krogu. 35 mm film je projiciran v razmerju 1:500.000.

Gledalec, ki je v sredini dvorane, ima tako občutek, da je v središču dogajanja. Zaradi prevelike povečave pa je ostrina projekcije slabša kot pri dosedanem načinu, posebno je to vidno v spodnjem delu filmskega platna. Da to odpravijo, bodo snemalci prešli v bodoče iz 35 mm širine na 70 mm širino filma.

Ideja za novi sistem ni nova. Že leta 1900 je prikazal Francoz Raoul Grimoin za

svetovni razstavi v Parizu tak sistem, vendar je uporabljal za to 11 kinoprojektorjev. Tudi v najnovejši dobi so imeli tako sovjetski kot ameriški znanstveniki vsak svoj sistem z več projektorji. Zaradi sinhronnega delovanja vseh projektorjev pa so vsi ti sistemi zelo komplicirani in seveda tudi dragi. Poenostavljenemu sistemu z eno samo kamero prerokujejo veliko bodočnost.

VLADO FIRM:

Uskoška nevesta

32. NADALJEVANJE

Predlagam za glavarja izkušenega vojvoda. Živinega očeta, ki se nam bo priključil in z nami odšel v nove kraje. Izkušen je, pameten in hraber."

Z očmi je vprašujoče preletel zbrane. Videl je le zadovoljne obraze.

"Kdor je proti, naj vzdigne roko. Izbiramo v imenu rodov."

Niti ena roka se ni vzdignila. Vojvode so vstali in vzdignili čaše. Veseli vzkliki so pozdravljali novega glavarja.

Na drugem koncu mize se je vzdignil vojvoda, Živin oče.

"Vojvode, vojščaki!" je prišel z glasom, ki se mu je nekoliko tresel. "Zahvaljujem se vam za zaupanje in čast, ki mi jo izkazuje v imenu uskoških rodov. Vojvode, vedno bom s srcem med našimi rodovi. Toda staram se, nisem več pri najboljših močeh. Časi so hudi. Turek še vedno sega preko meje. Mladih pesti je treba, mlajšega glavarja."

"Sprejmi, vojvoda. Sprejmi!" so se zaslišali posamezni vzkliki.

Vojvoda je pomahal z roko. Vtem so se odprla dvo-kritna vrata in v dvorano je vstopil Tudor s starim Vukmirom. Težka sablja, ki jo je imel pripasano, je rahlo pokrivala ob stegno. Pražnji jopič se ga je tesno oprjemal.

Za pasom mu je tičalo dvorezno bodalo. Belo pero, zafaknjeno za ozko čepico, se je lahko pozibavalo. Stari Vukmir pa, ki je bil neoborožen, je bil prepasan s širokim barvastim volnenim pasom, ki mu ga je spleta njegova mlada snaha Dana. Le ob izrednih priložnostih si ga je s ponosom ovil okoli pasu.

Zbrani vojvode so vstali in pozdravili starega Vukmira. Njegovi še vedno živahni pogledi so nemo pozdravljali zbrane. Nastalo tišino je presekala njegov globoki glas.

"Vojščaki, posedite in izberite si novega glavarja, ki vam bo pomagal v hudih časih, svetoval in če bo treba, žrtvoval tudi glavo za razcvit in bodočnost mladih uskoških rodov."

Njegove besede so pretrgali živahni vzkliki:

"Naj živi stari glavar Vukmir. Takega hočemo!"

Stari Vukmir pa si je v zadregi gladil sive, že redke lase.

"Vojvode!" se je zopet oglasil Živin oče. "Starega žumberškega glavarja je nasledil mladi Tudor, izvrsten borec in dober gospodar. Žumberški Uskoki so ga izbrali in oče ga je postavil na svoje mesto. Kako se je že izkazal. Pač mladost, moč in ljubezen."

Nasmejano je pogledal Tudorja, ki mu je rdečica zalila obraz.

Ste slišali, vojvode, in videli, kako uspešno je vodil uskoško konjenico v bojih pri Volanskem njegov namestnik Jure, ki ga je Tudor postavil za poveljnika svoje konjenice. Hraber je, preudaren in gospodaren. Mlajši je od mene. Tamošnje kraje in običaje dobro pozna, tam je preživel svojo mladost. Šele valptov bič ga je pregnal v te kraje."

Umolknil je in globoko zajel sapo. Čutil je, da so vanj uprte vse oči. Napeto in vprašujoče so ga gledali. Tedaj

pa je vstal Tudor. Uprt na sabljo se je oglasil:

"Vojvode, pridružujem se besedam Živinega očeta. Poznam Jureta. Rad ga imam kot brata. Izberite si ga za svojega novega gospodarja."

Zopet se je oglasil Živin oče:

"Vojvode, še enkrat se vam zahvalim za izkazano zaupanje in vas prosim, da ga izkažete Juretu; izvolite ga, vojvode!"

Živin oče je sedel in napeto čakal. Kratko tišino so v trenutku presekali vzkliki, ki so postajali vedno glasnejši:

"Jure, Jure naj pride. Hočemo ga. Živel naš glavar in poveljnik."

Tedaj je Živin oče vstal in odšel iz dvorane. Vrnil pa se je z Juretom, ki nikakor ni mogel prikriti zadrege. Ko se je orjak prerival med vojvodi, ki so se gnelli okoli njega in ga prijemali za roke, je spoznal, da ga hočejo Uskoki, vojščaki, ki so z njim z ramo ob rami nastavljali široke prsi turškim damaščankam in njihovim kroglam.

Ko se je izmuznil gneči, mu je prišel naproti stari Vukmir. Potrepal ga je po ramenu in ga odpeljal k Tudorju. V dvorani je nastala tišina. Tudorjeva visoka postava se je izgubljala ob orjaškem Juretovem telesu. Zazrl se je v njegov resni obraz, poln drobnih znojnih kapljic.

Jure je prijel Tudorjevo ponujeno desnico in dejal: "Mladi glavar in moj gospodar!"

"Ne več, Jure!" mu je takoj segel v besedo Tudor. "Odslej si sam svoj gospodar. Ravnaj se po besedah mojega starega očeta. Bodi svojim Uskokom vedno vzor hrabrega vojščaka, skrbnega gospodarja in pravičnega glavarja. Grajskim ne prizanašaj."

Tudor si je odpasal sabljo in jo izročil Juretu, ki jo je presenečeno sprejel, jo gladil s prsti in brez besed strmel v Tudorjev razgreti obraz. Kot v polsnu je slišal:

Kaj je treba vedeti o slinavki in parkljevki?

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo že nekaj časa sem opozarja na nevarnost slinavke in parkljevke. Zadnjih 14. dni je postala nevarnost te kužne bolezni temvečja, ker imajo poleg Gradiščanske in Nižje Avstrijske od zadnjega tedna naprej z njo opravka tudi na Predarlskem. Na Nižjem Avstrijskem in na Gradiščanskem je od septembra naprej s slinavko in parkljevko okuženih 35 kmetij, zadnji teden pa je bila ta bolezen prenešana iz Švice tudi na Predarlško, kjer je sicer zaenkrat izbruhnila le na eni sami kmetiji od koder se vendar lahko naglo razširi. Veterinarske oblasti sumijo, da so jo na Predarlško prinesli ljubitelji zimkega športa, ker je izbruhnila na osamljeni kmetiji, ki z motornimi vozili ni dostopna, kjer pa se že nekaj časa nahaja okoli 1000 ljubiteljev zimkega športa.

S slinavko in parkljevko smo imeli v naši državi že večkrat opravka. Zadnjič je po naši državi razsajala leta 1953 in povzročila okoli 200 milijonov šilingov škode. Po naših krajih, zlasti po Rožu smo imeli z njo opravka leta 1939 in se starejši med nami še spominjajo škode in drugih težav, ki jih je povzročila. Zato je razumljivo, če veterinarske oblasti podvzemajo sedaj proti tej kužni bolezni vse varnostne ukrepe in če je bilo za cepljenje proti njej od septembra naprej porabljenih v naši državi že nad 5 milijonov šilingov.

Ker je najboljša obramba pred vsako boleznijo njeno poznanje, ne bo odveč, če bomo v naslednjem to bolezen na kratko opisali in opozorili na njene poglobilne značke.

Slinavko in parkljevko povzročil virus, od katerega na splošno poznamo tri tipe. Za ta virus so sprejemljive takorekoč vse domače štirinožne živali. Najbolj so občutljiva goveda, vendar na slinavki in parkljevki obolijo tudi prašiči, ovce in koze, v redkejših primerih pa tudi konji, psi in kokoši.

Možnosti za prenos virusa so velike. Do živali lahko pride preko človeka, s krmo, vodo in steljo ter s pregonom in transportom živali. Pri današnjem prometu je nevarnost prenosa virusa na velike razdalje dosti večja, kot je bila včasih, ko avtomobilski promet ni bil tako gost, kot je sedaj. Prav zaradi tega je nevarnost, da mahoma izbruhne tudi pri nas in po preostalih zveznih deželah, ki še niso okužene, zelo velika.

Na slinavki in parkljevki obolelo žival spoznamo na mehurjih in otiskih na sluznici gobca, na jeziku, na koži, med parklji in na seskih. Iz gobca obolele živali se prične cediti toga nitasta sluz, žival je videti utrujena, dobi vročino, zgubi apetit in mleko ter zaradi obolelih parkljev ne more več vstati. V primeru hujšega obolenja živali tudi poginejo, večkrat pa se zgodi, da živali po prestani slinavki in parkljevki zbolijo tudi na pljučnici, da dobijo čire na parkljih in da jim le-ti tudi odpadejo. Če je v hlevu zbolela ena žival na slinavki in parkljevki, je gotovo, da bodo v kratkem času zbolele tudi ostale živali ne le tega hleva, marveč tudi okolice.

Največja nevarnost slinavke in parkljevke pa je v tem, da se z njo lahko okužijo tudi ljudje in sicer potom mleka. Njen potek pri človeku je podoben kot pri živalih. Spričo tako obsežne nevarnosti slinavke in parkljevke je razumljivo, da je zakonodajalec določil, da je treba vsak pojav in tudi že vsak sum, da gre pri obolenju živine za slinavko in parkljevko prijaviti pristojni občini ali pa pristojnemu veterinarju.

Proti slinavki in parkljevki ni drugega sredstva kot pa cepljenje živali. Tudi za preprečenje obolenja učinkuje le cepljenje. Zaradi tega so veterinarske oblasti pustile na Nižjem Avstrijskem in na Gradiščanskem cepiti 140.000 živali, po prvem pojavu na Predarlskem pa so odredile cepljenje 30.000 živali, pred tem pa so pustile cepiti v obmejnem pasu med Predarlško in Švico vsa goveda. Kakor zagotavljajo taiste oblasti, je v Avstriji dovolj cepiva za vse nadaljnje potrebe po zaščitem cepljenju živine v primeru, da se v državi pojavijo nova ognjišča slinavke in parkljevke.

OBCNI ZBOR SPODNJEKOROŠKE MLEKARNE V CELOVCU:

Prihodnje leto v novih prostorih

V petek, 7. januarja je imela Spodnjekoroška mlekarne v Celovcu svoj občni zbor. Poleg poslovnih poročil je bilo na njegovem dnevnem redu še sprememba pravil, zvišanje deležev, poročilo o poteku gradnje novega obratvališča v Flatschacher Straše ter volitve upravnega in nadzornega odbora. Ker spada v dobavno območje te mlekarske zadruge takorekoč kmetijstvo celotnega celovškega okraja, ne bo odveč, če o nekaterih ugotovitvah tega občnega zbora nekoliko podrobneje poročamo, zlasti še zaradi tega, ker je bilo bivše vodstvo te zadruge (zlasti pa njen bivši poslovodja) vsa leta deležno upravičene ostre kritike tako s strani članov, kot s strani konzumentov mleka.

Na splošno lahko rečemo, da je spravilo novo vodstvo zlasti pa novi poslovodja dipl. ing. Herzog Spodnjekoroško mlekarne v razmeroma kratkem času na pot sodobnega poslovanja, s čimer se je tudi dvignila potrošnja mleka. Zadruga prevzame iz svojega dobavnega področja letno okoli 22.000 ton mleka, ki ga tudi sama predela in dostavi okroglo 125.000 potrošnikom. Čeprav je količina prevzetega mleka razmeroma velika — kmetje celovškega okraja namreč dobavijo mlekarne od 14.000 krav isto količino mleka, kot ga dobavijo kmetje beljaškega okraja svoji mlekarne od 22.000 krav — prevzeto mleko še zdaleka ne krije potreb konzuma. Spodnjekoroška mlekarne mora letno od drugih mlekarne dokupiti še 2000 ton mleka, 350 ton masla in 300 ton sira.

Kar tiče konzumentov, se le-ti zlasti veselijo dobave mleka v papirnatih zavojih, v takojmenovanih »Zupackih«. V istih zavojih je

ZA PRIHODNIČ NAPOVEDUJEMO: Pridelovanje in spravilo koruze

Na večstransko željo bomo v prihodnji številki pričeli v nadaljevanjih objavljati razpravo o pridelovanju in spravilu koruze. Razprava bo temeljila na izkušnjah, ki so bile pridobljene pri pridelovanju hibridne koruze za zrnje na številnih poskusnih poljih v naši državi.

Z ozirom na to, da pridelovanje koruze za zrnje delovnotehnično lažje obvladamo, kakor pridelovanje krompirja in ker pride krompir pri krmljenju prašičev navadno dražje kot pa hibridna koruza, na to razpravo že danes opozarjamo. Razprava bo zlasti zanimiva za ona področja Južne Koroške, ki se bavijo s prašičerejo in ki jo spričo naravnih pogojev ne morejo opustiti in nadomestiti s povečanjem proizvodnje mleka in govejega mesa.

postavila mlekarne na trg tudi zmetke, katerih gre čedalje več v promet. Stroj, ki pakira mleko, omogoča, da zadruga postavi dnevno 40.000 zavojev mleka na trg. Ta zmogljivost pa verjetno že letos ne bo več zadostovala, da bi krila povpraševanje po tako pakiranem mleku.

Spodnjekoroška mlekarne, ki ima tudi tovarno za proizvodnjo mleka v prahu, je zadnja leta posvetila največjo pozornost kontroli kvalitete mleka in nadzorstvu nad njegovo predelavo. Pri tem je dosegla dva lepa uspeha. V letu 1965 ni dobila nobenega očitka zaradi kvalitete, za svoje proizvode pa je dobila tretjo državno nagrado. Na poti zboljšanja kvalitete je zadruga v Vrbi zgradila prvo zbiralnico mleka z globokim hlajenjem, kar jo je stalo 250.000 šilingov.

Kakor smo že svojčas poročali, gradi Spodnjekoroška mlekarne v Celovcu v Flatschacher Straše novo obratvališče, ker je dosedanje zastarelo in postalo permajhno. Novo obratvališče, ki ga bo mlekarne vzela v promet v letu 1967, bo najmodernejša v Avstriji. Financiranje gradnje in opreme obratvališča je zagotovljeno. Člane verjetno ne bo treba obremeniti s posebnimi prispevki. Ko se bo mlekarne preselila v novo poslopje, bo staro z zemljiščem vred prodala.

Eden bistvenih sklepov občnega zbora Spodnjekoroške mlekarne je bil sklep o povišanju deležev, ker bo z njim narasla kapitalna moč in gospodarska trdnost zadruge. Doslej so deleži znašali le 10 šilingov, s sklepom občnega zbora pa so bili zvišani na 400 šilingov. Člane zvišanje deležev vendar ne bo obremenilo, ker bo zvišanje plačano iz rezervnega sklada zadruge.

Trg s klavno živino v letu 1965

Leto 1965 je na trgu s klavno živino pokazalo dve bistveni značilnosti: domača ponudba klavne goveje živine je v prvih 10 mesecih zaostajala za ponudbo v letu 1964, na trgu s klavnimi prašiči pa je prišlo v prvih osmih mesecih do znatno večje ponudbe kot v letu 1964. Od septembra naprej je pričela ponudba klavnih prašičev spet popuščati, medtem ko je pričela od avgusta naprej ponudba klavnih goved — zaradi pičlega pridelka krme — narasčati.

Skladno s tem so se razvijale tudi cene klavne živine. Na dunajskem trgu v St. Marxu so se cene za klavna goveda gibale takole:

tržni dan	voll	biki	telice	krave
11. 1.	14,00—16,40	13,00—17,00	14,00—16,50	11,20—14,00
5. 4.	13,80—16,20	13,00—16,50	14,00—15,80	10,50—13,50
12. 7.	15,00—17,00	14,20—16,80	13,00—16,00	11,00—13,80
4. 10.	14,50—17,50	14,00—16,90	14,00—17,00	10,00—14,00
20. 12.	14,00—17,00	14,00—16,80	13,50—16,50	9,50—13,00

Od skupne proizvodnje 367.229 klavnih goved v prvih desetih mesecih je bilo izvoženih 38.165, uvoženih pa je bilo 32.187 klavnih goved.

Cene klavnih prašičev so v St. Marxu v prvem polletju od 13,00 do 14,80 začelkom januarja padle na 12,00 do 14,00 začelkom aprila in so se do začelka julija popravile na 12,70 do 14,50 ter do začelka oktobra narasle na 14,50 do 16,30 šilingov za kilogram žive teže. Zadnji tržni dan v decembru so jih plačevali po 13,20 do 16,00 šilingov, kar je sezonsko razumljivo.

Domača proizvodnja je v prvih 10 mesecih znašala 2.065.940 komadov in je bila skupno vzeto za 127.845 višja od prvih desetih mesecev 1964. Ivoženih je bilo v tem času 49.678 klavnih prašičev, uvoženih (v glavnem v prvi polovici leta) pa 66.950.

„Glavar Jure! Nosi jo in zmagovito jo križaj s turškimi damaščankami.“

Z gromkim hura so ga zgrabile močne roke zbranih vojvod. Vzdramil se je šele in dojel resnico, ko je visoko nad glavami ostalih zrl na zbrane pod seboj.

Večer se je pritajeno prikradel skozi široko odprta okna viteške dvorane, kjer so še sedeli vojvode, trkali s čašami in nazdravljali glavarju Juretu, ki ga že ni bilo več med zbranimi. Na malem grajskem prizidku sta stala z roko v roki Jure in Živa. Poslušala je in poslušala Juretovo dvorjenje. Sklanjal se je k njenemu ušesu, da ne bi nih večerni veter zajel besed, ki so bile namenjene le Živi, vojvodovi hčerki in v kratkem njegovi ženi.

Oblaki, ki so se pripodili izza hribovja, so zakrili še fisti kos zaspanega mesca, ki se je še upal preriniti v mrzlo jesensko noč. Mrak je zagrnil dvojce senc na prizidku grajskega stolpa.

V deželi je bila že pozna jesen. Po namočenih travnikih je staro drevje molelo v vlažen zrak z lišaji preraslo vejevje. Krakajoče vrane so posedale in se spreletavale z drevesa na drevo. Po vaških svinjakih so krulili prašiči, ki jih niso več puščali v sadovnjake, da bi rili po zemlji in se valjali v mlaki. Po stajah pa se je privalo ostrizene ovce in se meketaje drenjale okoli rogatega ovna.

V uskoški vasi je bilo živo kljub mrzlemu vetru, ki je vlekel čez žumberški hrib. Vaščani so pomagali pribeglim uskokom pri delu. Glavar Jure, ki je živel pod vojvodovo streho, je ukazal, naj se pripravijo na pot, če bi bili radi še pred zimo v novih naseljih na Dravskem polju. Veliko težavnega dela jih še čaka.

V ogradi med konji se je sukaj vojvoda. Konji, ki so ga poznali, mu niso uhajali. Dvignil je nogo rjavca, si ogledoval obrezano kopito in nekaj zamrmral. Zopet je prijel za gobec belko in ji ogledoval zobe, ki se jih je še

držala neprežvečena trava. Ko se je približal vranjemu žrebcu, je ta zarezgetal in pričel striči z ušesi. Stegoval je vrat in hrzaje vlekel sapo skozi nozdrvi. Povesil je ušesa in pričel z njimi striči, ko se mu je bližal gospodar, ki mu je odpeljal njegovo najljubšo kobilo. Pollaščala se ga je divjost. Nozdrvi so se mu pričele rahlo tresti. Žrebec je bil v nekaj skoih pri ograji. Vzpel se je na zadnje noge in vrisnil. Njegova kopita so strahovito udarila po dobro povezani ograji, ki se pa ni udala. Le okrški lesa in sceltrano lubje je sfrotalo po zraku.

Vojvoda je persenečen pogledal besnega žrebca. „Na, na Črni,“ se mu je dobrikaje z iztegnjeno roko bližal vojvoda. Pest sladkega ovsa, ki ga je imel najraje, mu je motal pod gobec. Črni žrebec pa je zarezgetal in pokazal zobe. Svojo vročo sapo je pihal vojvodi v obraz. Še ob pravem času je vojvoda umaknil roko, da je niso zgrabile konjske čeljusti. V skoku je bil razjarjeni vojvoda ob konjevem trebuhu in se ga tesno pritisnil. Zadnje konjske noge so udarjale v prazno. Pričela sta se vrteti v krogu. Vojvoda je z desnico spretno ujel žrebčev gobec, ga nagrabil za nozdrvi in sunil glavo v visoko zrak. Nepremično sta se nekaj trenutkov kosali surova sila konjskih mišic in moč preudarnega človekovega razuma. Vojvoda je začutil žrebčev trzanje. Njegov močni prijem je popustil. Tedaj pa se je za ograjo oglasila bela kobila. Črni žrebec je upognil hrbet, zapuhal in se pognal z vsemi štirimi naenkrat. Vojvoda, ki se skoka ni nadejal, je za trenutek obvisel na konjskem vratu in že v velikem loku odletel v travo. Z nekajkratnim bliskovitim prekobiljenjem se je rešil žrebčevih kopit, ki je pobesnel pritopotal za ležečim in ga skušal poleptati z velikimi kopili.

Rezek krik je zmotil razjarjenega žrebca, ki se je za trenutek obrnil. Močne roke so objele njegov vrat, v hipu pa je bil Jure na konjskem hrblju. Živa, ki je sprva v za-

bavo opazovala očetovo nevarno igro s konjem, ker je poznala njegovo izurjenost, je spoznala nevarnost in s kričanjem priklicala Jureta iz kolarnice. Brez pomišljanja je Jure stekel proti ograji, jo preskočil in še v pravem času ujel razbesnelega žrebca za grivo ter mu skočil na hrbet.

Presenečeni žrebec se je skoraj zašibal pod silnim skokom orjaškega jezdečevega telesa.

Verizenje, poskakovanje in bilje z nogami, vse to ni prav nič pomagalo togotnemu žrebcu. Vedno silnejši je bil pritisk Juretovih močnih stegen na rebra, ki so se pričela kriviti. Vranec se je počasi umiril in končno nepremično obstal.

Jure je ves oznojen pognal vranca do pregrade, razjahal, odprl leso in ga spustil k rezgetajoči beli kobili. Vranec je zaprhal, zdiral h kobili in ji naslonil svojo malo glavo na vitki vrat. Jure, ki se je oddahnil in si s hrbotom roke obrisal znoj, je leso zopet zaprl in pogledoval zdaj živali, zdaj svojo mlado ženo, ki je čepela pri očetu v gosti travi in mu zaskrbljeno zrla v obraz, ki ga je še parala jezca.

„Pribijem črnuha,“ se je jezil oče in se s težavo spravil na noge.

Čvrsto se je oprijel Živinega ramena. Jure se je nameril k njima.

„Oče, zakaj ste ločili konje? Saj veste, črnuh brez belke pobesni.“

„Zakaj?“ je odgovoril vojvoda in se po sili nasmehnil, ker ga je trla bolečina v hrbtu in da bi pregnal gube, ki so se začrtele na Živinem zaskrbljenem čelu.

„Žrebca, belko in rjavca vzamemo s seboj v tuje kraje. Brez konjev vendar ne moremo na pot. Ostalo pa pustimo zadrugarjem, ki ostanejo.“

(NADALJEVANJE SLEDE)

V snežnem metežu z gore

Krofov Joža je bil star in izkušen planinec, saj je štel tudi že petinšestdeset let. Rodil se je na veliki kmetiji visoko v koroških hribih in je že kot deček vzljudil naravo. Ker je bilo v družini veliko otrok, so ga dali starši učiti za mizarja. Kot pomočnik je nastopil službo in v njej tudi vseskozi ostal v večjem kraju na Gorenjskem v bližini veličastnih julijskih gorskih velikanov. Začel je hoditi v planine že v svoji mladosti in jim nato posvetil ves prosti čas svojega življenja. Prehodil je večkrat vse Julijce in so mu bile znane vse steze. Pogosto so ga srečevali planinci vsega nasmejanega na počivališčih visoko v gorah. Gore so mu bile tako drage, da je še na svoja stara leta, ko je bil že upokojen, rad zahajal med nje.

Ko so planinci gradili svoje zavetišča na Rušju tam pod severovzhodno steno Stenarja, pod Križem in Dolkovo špico, je bil Joža edini, ki je bil kot izvežban in prvovrstem mizar poklican in tudi voljan, da opravi vsa notranja dela v zavetišču, da bo čim prijetnejše in pristrčnejše. Solške počitnice so se bližale koncu. Peter si je hotel prisluziti še nekaj denarja za študij v mestu. Joža pa je rabil pri delu nekoga, da bi mu pomagal, zato mu je planinsko društvo kar Petra dodelilo kot pomočnika. Polagala sta pod, oblačila stene z lesom, pritrjevala okna in vrata ter razbijala, da so odmevali udarci sekire in kladiva tja pod mogočne stene in se odbijali, da so še gamsi na paši privzdigovali glave, prisluskovali in vihali gobce, če ni kake nevarnosti.

Bili so lepi pozni jesenski dnevi, a Joža in Peter nista imela časa za občudovanje narave, ki sta jo oba tako ljubila. Tri dni sta pridno delala od ranega jutra do trde teme. Delo se je bližalo koncu, gore pa so pričakovale vsak čas snežne odeje. Zadnji dan se je vreme na vse zgodaj sprevrglo. Dežju je kmalu sledil sneg in nasipalo ga je kot za stavo. Drugo jutro ga je ležalo že pol metra visoko.

Joža in Peter sta hitela, da bi skoncala delo in se vrnila čimprej domov. Dasi sta bila vajena gora, ju je le začelo skrbeti, kako se bosta vrnila v dolino. Za vsako ceno sta hotela delo zaključiti in sta bila tako zagnana, da niti opazila nista, da je nasulo snega že nad meter visoko. Z delom sta bila gotova, ura je kazala štiri popoldan. Ustrašila sta se visokga snega in pozne ure. Snežilo je še vedno zelo močno, da se je videlo le kakih deset korakov naprej. Ugibala sta, ali se naj vrneta domov ali ne. Joža je rekel, da si ne upa in bo raje počakal ugodnejšega vremena. Peter je bil pa drugačnega mnenja. Vedel je, da ga starši pričakujejo in da bo treba čez dva dni že odinirni v mesto v šolo.

»Ob lepem vremenu bi prišel v dveh urah do Aljažvega doma v Vratih, danes pa bom hodil morda dobro uro več. V nižinah gotovo ni zapadlo dosti snega in bom lahko hitro stopil, tukaj pa ga lahko nasuje toliko, da se morda več dni ne bom mogel vrniti domov in bi potem mudil šolo. Jaz moram domov in upam, da bom še lahko prišel v dolino!« je rekel Joža.

»Peter, jaz bi ti svetoval, da rajši počakaš, morda se bo sneg le usedel in bova jutri ali pojutrišnjem šla skupaj domov. Pomisli, da se podajaš v nevarnost plazov in ker je že pozno, te bo kmalu zajela noč.« mu je prigovarjal Joža. Peter pa je pomislil na šolo, prevzel ga je občutek dolgočasnja in ni imel več obstanka in vztrajal je, da se vrne domov. Upal je, da se bo že nekako prebil skozi nevarni snežni metež kljub temu, da se bliža noč. Zadel je na rame oprtnik in pogumno zagazil v globoki sneg. Joža mu je še voščil srečno pot in se ni bil kmalu vrnil, naj naroči planincem, da ga pridejo iskat, ker si sam ne upa domov. Gledal je za Petrom, ko je gazil globoki sneg, v srcu pa se mu je naselila težka skrb za fanta.

Peter je skušal hiteti, a sneg se mu

je vdiral do pasu in le počasi je napredoval. Gazil ali pravzaprav vdiral se je v sneg že pol ure in se prerinil naprej le kakih tri sto metrov. Zmračilo se je in paziti je moral, da ni zgrešil poti. Postajalo mu je vroče, pri srcu pa tesno. Bil je že precej utrujen in začel je dvomiti v svojo moč in če bo sploh vzdržal tak napor vso dolgo sneženo pot, ki ga še čaka. Dokler je hodil skozi grape in videl skalnate stene ob straneh, je vedel, da je na pravi poti. Ko pa se je gorski svet spremenil v strmo padajočo planoto in so kamniti robovi odmaknili, je zgrešil stezo. Zašel je v ruševje, ki je bilo sicer pokrito s snegom, a se je zaradi sipkega snega takoj znašel na dnu med gostim, skrivenčnim vejevjem.

Poskušal je na desno in levo, a steze ni mogel najti. Obdajala ga je tema, sneg je neusmiljeno padal, videl je le nekaj korakov okrog sebe in vse je bilo samo belo. Hoja med vejevjem je bila naporna in sneg se mu je vsipal za vrat. Moči so mu pešale, počival je, a le za trenutek, da so se mu zasopla pljuča umirila.

Dobro je vedel, da si daljšega počitka ne sme privoščiti, da ne bi zaspal in zmrznil. Nikjer ni bilo nobenega macesna, nobenega skalnatega pobočja, da bi se mogel orientirati. Pred njim, za njim in ob straneh pa so zamolklo grmeli plazovi s sten. Če me zajame plaz, sem zgubljen, je z grozo pomislil. Ko bi vsaj nehalo snežiti, da bi videl kje sem in kod tavam.

Primotovilil je iz gostega ruševja in prišel na planoto. Sneg je začel ponehavati. Zagledal je v daljavi tri macesne. Razveselil se je, porodilo se mu je upanje, da se bo morda le rešil živ iz te strašne znežne noči.

Z novo močno voljo je gazil sneg in hitel proti drevesom. Zdelo se mu je, da so njegovi rešitelji. Kobalil je po snegu navzdol in pogosto padal ter kobacal iz njega z močmi, ki jih je še imel. Rinil je v smeri proti macesnom, kot otrok materi v naročje, a čim dalje je hodil tem bolj so se mu odmikali — dokler ni z grozo opazil, da so zginili — bil je le privid. Obdajala ga je zopet samo brezmejna belina.

Že nešteto krat je silno obžaloval, da se je podal na pot in da ni rajš ubogal Joža. Vrnil bi se nazaj, a saj je nemogoče, ker bi zavetišča ne našel več in tudi ne bi zmogel več do tja. Začel je dvomiti v rešitev, loteval se ga je obup. Misli so mu pohitele k staršem, bratom in sestram. Kako bodo sprejeli vest o moji smrti v gorah, kako jim bo hudo. Ne smem jim povzročiti take hude žalosti, moram naprej, ne smem še umreti, moram se rešiti!

Zbral je svoje sile in ril po sipkem snegu naprej. Strahotno so grmeli plazovi in mu večali grozo. Vsedel se je v sneg, da bi odpočil. Zdelo se mu je, da je enak puščavskemu potniku, ki vidi samo brezmejno peščeno pustinjo okrog sebe in ga vara Fata Morgana.

Zopet je uzrl v daljavi črne pike, ki so se premikale. Morda so reševalci in mu gredo naproti, mu je šla prijetna misel skozi glavo. Planil je pokonci in začel klicati, klical je in vpil ter poslušal, če se mu bodo odzvali — a zastonj, odgovora ni bilo. Zagnal se je v sneg in skušal hiteti, a le počasi je napredoval, upiral je oči v črne pike, a namesto da bi se večale so se manjšale in naenkrat zginile — spet prevara!

Do smrti utrujen si je hotel zopet odpočiti, a zaslišal je za seboj močan šum, planil je prestrašen naprej in že ga je pobral velik olaz pršnega snega in ga z veliko brzino in truščem treščil preko stene v neznan prepad. Vse se je odigralo s tako hitricjo, da ni imel niti časa pomisliti na konec svojega življenja.

Zavedel se je šele pod steno, ko se je plaz ustavil in je bil v njem zasut. Krilil je z rokami kot plavalec in se poganjal na noge ter se skušal rešiti. Primanjkovalo mu je zraka, pomolil je že glavo iz snega, a kot moka sipek sneg ga je zopet požrl kot voda potapljajočega.

Naenkrat mu je roka zagrabila za nekaj trdega, zdelo se mu je, da drži za drevesno vejo, a čudno, predmet se je sunkoma premikal. Ko se je pognal ponovno iz snega, je začuden zagledal pred seboj velikega gamsa. Uganil je, da je plaz zasul oba naenkrat na isto mesto. Gams se je divje poganjal in skakal iz snega, pa se zopet pogrezal vanj.

Po daljšem trudu in naporu sta se oba srečno in nepoškodovana skobacala iz plazu. Ko sta bila prosta, sta začudeno obstala in strmela drug v drugega. Petra je prevzela topla hvaležnost do živali, zavedal se je, da je gams njegov rešitelj. Šele čez nekaj minut je žival počasi nadaljevala pot in Peter ji je sledil. Ni se ga prav nič bala, sicer pa tudi ni mogla bežati, ker se ji je v sipkem snegu pogrezalo celo telo v sneg in je le skakaje mogla počasi naprej. Dalj časa sta tako hodila in vmes počivala. Peter je kar lažje hodil za gamsovo gazjo, dasi do smrti utrujen je čutil veliko uteho in srečo, ko je imel poleg sebe enako nesrečnega tovariša.

Porodilo se mu je ponovno upanje, da se bo rešil in ne bo umrl strašne smrti v snegu.

Sneg je ponehal in zdelo se mu je, da tudi ni več tako globok, tudi hoja ni bila več tako naporna. Gams je hitreje napredoval, Peter pa se je gnil za njim, ker ni hotel za nobeno ceno zgubiti dobrega tovariša. Prstavala sta do nizkega gozdička, ki je kmalu prešel v odrasel gozd. Snega je bilo precej manj in gams jo je naenkrat ucvrl po gozdu. Zalostno je gledal Peter za njim, vendar mu ni bilo več tako hudo, ko je ostal sam v gozdu, ker je vedel, da mora kmalu priti v Aljažev dom. Bil je že davno popolnoma premočen do kože, skušal je počivati, kajti telo je bilo opešano, a ga je začel stresati mrz in moral je naprej. Pot je vodila strmo navzdol in ker je bilo snega le še za pol metra, je hitro napredoval.

Gozd se je položil, prišel je na travnik in ker je dobro vedel, da je Dom le še za streljaj oddaljen, ga je prevzela brezmejna sreča. Ura je kazala dve po polnoči, ko je z vso silo tolkel po vratih Aljažvega doma.

Prišel je oskrbnik in ga odpeljal v toplo kuhinjo, ga preoblekel v suho obleko in mu dal žganja. Popil ga je nekaj šilc, ne da bi čutil najmanjšo omotičnost. Ko se je pokrepčal še s čajem in prigrizkom, se je zleknil v posteljo in se prebudil šele, ko je sonce obsevalo Triglav že z zapadne strani.

Ko se je naslednjega dne ves shujšan vračal proti domu po lepi gorski dolini Vrata, so se odbijali sončni žarki z globoko zasneženih pobočij in grebenov gora in blesteli v srebrnem blesku. Ozrl se je proti gori, ki mu je pripravila toliko strahu in trpljenja in je bela smrt že stegala roko po njegovem mladem življenju — od groze se je stresel. Z veliko hvaležnostjo pa se je spominjal svojega tovariša — gamsa.

Dva dni po Petrovem povratku so gazili štirje planinci globoki sneg v strmino proti zavetišču. Šli so iskat Krofovega Joža, ki jih je z veseljem sprejel. Po široko zgaženi stezi se je z lahkoto in brez vsakga napora vrnil tudi on domov.

Letinski

FREDERICK BROWN:

Sodelovanje pri umoru

„Slišal sem,“ je dejal Sangstrom, „da v posebnih primerih...“
Previdno se je ozrl po vseh kotih majhne lekarne, da bi se prepričal, če sta z lekarnarjem res sama. Lekarnar je bil majhen čokat možiček nedoločljive starosti — pač nekje med peldeset in sto leti. Bila sta sama, a Sangstrom je kljub temu slišal glas: „da v posebnih primerih prodate tudi popolnoma nedoločljiv strup.“

Lekarnar je prikimal. Stopil je izza pulta, šel k vhodnim vratom, jih zaklenil in se napolnil proti vratom v ozadju prodajalne. „Ravno sem si mislil skuhati kavo,“ je dejal. „Povabim še vas na skodelico.“

Sangstrom mu je skozi zadnja vrata sledil v sobo, kjer so okoli in okoli stale police, do stropa napolnjene s stekleničkami raznih velikosti. Vklopil je samovar, poiskal dve skodelici in ju postavil na mizo. S kretnjo je povabil Sangstroma, naj sede. Sam se mu je usedel naproti. „Zdaj mi pa povejte,“ je dejal, koga nameravate umoriti in zakaj?“
„Ali je to važno?“ je vprašal Sangstrom. „Kaj ne zadostuje, da vam plačam?“

Lekarnar je zamahnil z roko. „Izredno važno! Najprej se moram namreč prepričati, če zaslužite, da vam pomagam. Sicer...“ Skomignil je z rameni.

„V redu,“ je dejal Sangstrom. „Kdo je moja žena, zakaj pa...“
Začel je pripovedovati dolgo zgodbo. Še preden jo je dokončal, je bila kava že pripravljena. Lekarnar jo je nalil v skodelici in Sangstrom je hitro končal pripoved. Molče sta popila, nato je lekarnar prikimal: „Drži, da občasno razpečam nekaj neugotovljivega strupa. To delam po lastnem preudarku; če mislim, da primer to zasluži, ne zahtevam nikakega plačila. Tako sem pomagal že mnogim. Mislim, da ga vi zaslužite.“

„Odlično,“ se je razveselil Sangstrom. „Potem mi ga pa kar hitro dajte!“

Lekarnar se je nasmehnil. „Ravnokar sem to tudi naredil. Medtem ko sem pripravljaval kavo. Videl sem, da ga zaslužite. Kot sem že dejal, je bilo to brezplačno. Protistrup pa seveda stane.“

Sangstrom je prebledel. Toda predvideval je — ne sicer to — pač pa kak poskus izsiljevanja. Hitro je iz žepa potegnil pištolo.

Mali lekarnar se je zahihital. „Žal mi je, a boljše bo, da se odpoвете uporabi takih metod. Ali mislite, da boste lahko našli protistrup...“ — z roko je zamahnil proti policam — „...med tisoči in tisoči teh stekleničk. Ali nameravate poiskati kak učinkovitejši strup? Če pa ne verjameste, da sem vas zastropil, kar streljajte! Odgovor boste dobili čez kake tri ure, ko bo strup začel delovati.“

„Koliko za protistrup?“ je zarenčal Sangstrom.
„Zmerna cena — tisoč dolarjev. Končno moram tudi jaz živeti. Če si pa že kdo za hobby izbere preprečevanje umorov, res ne vem, zakaj ne bi pri tem nekaj zaslužil.“

Sangstrom je pridrušeno zaklel, položil pištolo na mizo tako, da mu je bila na dosegu roke, in potegnil iz žepa denarnico. Mogoče bo lahko uporabil orožje potem, ko bo dobil protistrup. Našel je deset stolarskih bankovcev in jih položil na mizo.

Lekarnar se ni niti zganil. „Še nekaj...“, je dejal, „kot varnostni ukrep. Napisali boste priznanje o svoji prvotni nameri — upam, da je res prvotna — da umorite svojo ženo. Nato boste počakali, da oddam vaše priznanje na pošto. Poslal ga bom nekemu svojemu prijatelju na oddelku za umore. Ta ga bo zadržal kot dokaz za primer, če si boste le premislili in umorili svojo ženo ali pa mene.“

Šele ko bo pismo na pošti, bom toliko varen, da vam bom lahko dal protistrup. Trenutek samo, takoj vam prinesem papir in pero. Aha, še nekaj — seveda ne zahtevam, da to storite. Ali bi hoteli širiti govorico o mojem neugotovljivem strupu? Človek nikoli ne ve, Mr. Sangstrom, če ni življenje, ki ga takole reši, njegovo lastno!“

Izreki

● **Ženska bi bila strašna, če bi jo narava naredila tako, kot jo aranžira moda.**

(De Lespinasse)

● **Vsa dobra načela so bila že napisana.**

● **Pravilo pametnih je, prej zapustiti stvari, preden nas one zapustijo, se pravi, da ne smemo čakati na svoj sončni zahod.**

(Gracian)

● **Mnogo razočaranja si lahko prihrani, kdor že zgodaj sprevidi, da tisto, čemur pravimo sreča, ni kraj, marveč pot.**

(Schiller)

● **Začne se tako, da otroci zastavljajo vprašanja staršem, ne da bi poslušali odgovore. Konča pa se tako, da odgovarjajo staršem, ne da bi poslušali vprašanja.**

● **Beseda je svobodna, dejanje je nemo, poslušnost slepa.**

(Schiller)

● **Poslušnost sama daje pravico ukazovanja.**

(Emerson)

● **Kakršen gospodar, takšen služabnik.**

(Petronij)

● **Občutljivi laže prenesejo bedast ukor kakor bedasto pohvalo.**

(Roux)

● **Neumnost in ošabnost rasteta iz iste korenine.**

(Nemiki pregovor)

● **Nihče ne ve toliko slabega o nas kakor mi sami — in nihče navzlic temu ne misli tako dobro o nas kakor mi sami.**

(Schönlan)

● **Treba je govoriti kot veščina in misliti kot manjšina.**

(Gracian)

● **Gnojilo ni svetnik, pa vendar dela čudeže.**

(Nemiki pregovor)

● **Gola resnica je, da ljudem ne dene samo dobro, če so včasih prestrašeni, marveč je za napredek družbe nujno, da se prav pogosto prestrašijo.**

(George Bernard Shaw)

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nata — 10.03 Za gospodinjico — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 22. 1.: 8.05 Domači vri — 8.45 Domača književnost — 12.55 Smučarske tekme v Kitzbühlu — 14.15 Pozdrav nata — 15.50 Zbor celovških madrigalistov — 16.30 Koroški knjižni količek — 17.00 Rdeča nit, zabavna oddaja — 18.00 Kulturni razgledi — 20.15 Napačni Nero, pripovedka — 20.40 Koncert dunajskih filharmonikov.

Nedelja, 23. 1.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.40 V samostanu — 12.40 Ogleдалo Mestnega gledališča — 12.55 Smučarske tekme v Kitzbühlu — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nata — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Samo veselje z glasbo — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Pridi k srečanju.

Ponedeljek, 24. 1.: 8.15 Most čez Drino — 8.45 Glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni količek — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladina in gledališča — 20.30 Evropska reportaža — 21.15 Iz koroškega glasbenega življenja.

Torek, 25. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Vedno, kadar pride večer — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 20.15 V peku filozofa, slušna igra — 21.30 Srečanje z lahkim notmi.

Sreda, 26. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Koroški visokotolski tedni — 15.30 Dunajski akademski komorni zbor — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorna ura — 20.15 Carmina Burana — 21.25 Zborovska glasba.

Četrtek, 27. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Pesmi in plesi iz Loharingije — 18.00 Koroška kulturna poročila — 18.05 Kmečka oddaja — 18.20 Oddaja delavske zbornice — 20.15 Koroški hišni kalendar — 21.00 Zveneča alpka dežela.

Petek, 28. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 18.00 Koroške pihalne godbe — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Seina - Donava — 20.45 Evergreens, lakrat na Dunaju — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Reporterji med paljo — 18.00 Glasbena oddaja s plašč — 19.20 Kaj slišimo danes zvečer — 21.55 Sportni komentar — 22.10 Pregled po svetu.

Sobota, 22. 1.: 8.20 Da, to je moja melodija — 9.30 Bodite čisto tihi — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Pihalna glasba — 14.40 Tehnični razgledi — 15.20 Sport in glasba — 17.35 Za delovno ženo — 19.10 Oddaja vikanca — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hitparada — 21.30 In sedaj lahka glasba.

RADIO PROGRAM

Nedelja, 23. 1.: 8.15 Kaj je novega — 10.00 Ogleдалo domačega liska — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Most čez Drino — 15.00 Ljudstvo in domovina — 16.00 Glasba ne pozna meja — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.00 Melodije za nedeljski večer — 21.15 S poti po Egiptu.

Ponedeljek, 24. 1.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Iz mape človečnosti — 13.30 Za prijatelja opere — 14.20 Sodobni avstrijski kompozitori — 16.00 Otroška ura — 17.25 Brali smo za vas — 17.40 Oddaja za ženo — 19.30 Un giorno di regno — 21.10 Komorna glasba

OKNO
 v svet — televizorje
 in vse električne naprave
 Podjunska trgovaška družba
bratje Rutar & Co.
 Dobri vas - Eberndorf
 tel. 0-42-36 201

Torek, 25. 1.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Zdravstveno mesečno poročilo — 13.30 Pomembni orkestri — 14.35 Roman nastane — 15.35 Vedro in veselo — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Poleti z nami — 20.30 Dirigira Robert Stolz — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 26. 1.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Rdeče vrtnice od policije, pripovedka — 15.35 Mali dunajski radijski orkester — 15.45 Otroška ura — 17.25 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo, teenagerji — 20.15 Vseh devet.

Četrtek, 27. 1.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Komorni koncert — 14.15 Znani orkestri — 17.25 Raziskovalci v gosteh — 17.40 Zenska oddaja — 19.30 Okoli opere — 21.00 Goethe in demoni življenja.

Petek, 28. 1.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Snežna poročila iz Avstrije — 13.30 Za prijatelja opere — 14.10 Sodobni avstrijski kompozitori — 14.35 Ljudska glasba — 16.00 Otroška ura — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Vincent, slušna igra — 21.00 Mi in gore — 21.25 Orkester deželnega gledališča v Linzu.

Slovenske oddaje

Sobota, 22. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.25 Na dom obuja mi spomin.
Nedelja, 23. 1.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in vaščimo.
Ponedeljek, 24. 1.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Športni mozaik — Kaj pravilo k temu — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.
Torek, 25. 1.: 14.15 Poročila, objave — Iz ljudstva za ljudstvo — Boremo za vas.
Sreda, 26. 1.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.
Četrtek, 27. 1.: 14.15 Poročila, objave — Žena in dom — Malce vremenoslavlja.
Petek, 28. 1.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Veseli zvoki — Boremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmečka oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 22. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Samorog in lev — 9.45 Ansambel Jožeta Kambiča — 10.15 Iz oper italijanskih skladateljev — 12.05 Iz baleta „Konjiček grabavček“ — 12.40 Kvintet Avsenik in Vaški kvintet — 14.05 Pojo sopranistke ljubljanske opere — 14.35 Vaščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 17.35 Popevke tega tedna — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sabotni koncert lahke glasbe — 20.30 Pokaži, kaj znaš.

Nedelja, 23. 1.: 8.05 Umetniška pripoved — 9.05 Vaščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.45 Za prijatelje lahke glasbe — 11.45 Nedeljska reportaža — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humoreska tedna — 17.30 V uri pred zoro, igra — 18.40 Iz solistične glasbe — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 24. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Simfonična Slanka Premrla — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Vaščila — 15.30 Zborovske skladbe Josipa Pavčiča — 17.05 Glasbena križanka — 18.20 Signali — 18.45 Pola sadobna medicinske — 20.00 Slovenske zabavne melodije — 20.20 Koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 25. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprahod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 „Seviljski brivec“ z našimi pevci — 12.05 Slavni virtuoz — 12.40 Veseli planjarji in trio Vilija Petriča — 15.30 V torek nosvi-

denje — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Koncert mariborskega komornega zbora — 20.20 Zaslada-valec, radijska igra.
Sreda, 26. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 V svetu lahke glasbe — 10.45 Clovek in zdravje — 12.05 Iz opere „Elektra“ — 12.40 Zborovske pesmi — 14.35 Vaščila — 15.30 Koncert ameriškega simfoničnega orkestra — 17.05 Jubileji v tam letu — 18.40 Naš razgovor — 20.10 Orlej, opera.
Četrtek, 27. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Glasbena pravljica — 10.15 Z našimi solisti v francoskih operah — 12.40 Čez hrib in dol — 14.35 Enajsta šola — 15.40 Literarni prehod — 17.05 Tunisljska oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Centrik večer — 21.00 Večer umetniške besede.
Petek, 28. 1.: 8.05 Opera matineja — 8.55 Pionirski tednik — 10.35 Novost na knjižni polici — 12.05 Iz oper Richarda Wagnerja — 12.40 Iz narodne skrinje — 14.35 Komorni zbor RTV Ljubljana — 15.45 Nova v znanosti — 18.45 Kulturna diagonala — 20.00 Iz arhiva operetnih melodij — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakah.

TELEVIZIJA

Sobota, 22. 1.: 12.55 Smučarske tekme v Kitzbühlu — 17.03 Modna ročna dela — 17.30 Knjižni količek — 18.00 Kakor so videli drugi — 18.35 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Smučarske tekme v Kitzbühlu — 20.15 Eden bo zmagal — 22.00 Sedem dni časovnih dogajanj.

Nedelja, 23. 1.: 10.25 Smučarske tekme v Kitzbühlu — 17.03 Svet mladine — 17.35 Od Hamburga do Bombaya — 18.05 Film zate — 19.00 5 pesmijo okoli sveta — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Trije lahki primeri.

Ponedeljek, 24. 1.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Kitarar za vse — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Rimske skice — 20.45 Spalno omizje iz Kitzbühla.

Torek, 25. 1.: 8.35 Tečaj angleščine — 19.30 Čas v sliki — 20.05 One man show, nato Pristaniška policija.

Sreda, 26. 1.: 11.03 One man show — 11.55 Rimske skice — 17.03 Pavlihove pustolovščine — 17.45 Zadnji raj — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Padec in slučaj — 20.15 Kdo sam — 21.00 Pošta iz Cantorville — 22.00 Podobe iz Avstrije.

Četrtek, 27. 1.: 11.03 V gosteh pri Felixu Braunu — 12.00 Od večeraj na danes — 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Sportni kalejdoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Vaj nastop, prosimo — 20.55 Male sanje o velikem svetu — 22.25 Usmiljeni spanec.

Petek, 28. 1.: 10.00 Kaj lahko postanem — 11.00 Horizonti — 18.35 Z nasvetom in dejanjem — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Ljubzen, kakor jo zapisana, igra — 21.55 Inozemski odmevi.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Rorovlje. — Dopiši naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

7. gostovanje dunajske revije na ledu

M E S T N A H A L A C E L O V E C

od 3. do 20. februarja 1966

z novim programom:

„MAVRICA“

Režija: Will Pettef Glasba: Robert Stolz

Dnevno ob 15. (razen v ponedeljkih)
 in ob 20. uri

Pojasnila: Ravnateljstvo velesajma in umetnega drsališča Celovec, Valentin-Leitgeb-Straße 11
 telefon 31-79, 66-80, 66-20

Osrednja predprodaja vstopnic za Koroško, Štajersko, Salzburg, Vzhodno Tirolsko, Jugoslavijo in Italijo: Koroški deželni potovalni urad Celovec, Novi trg 2 in vse podružnice, telefon 43-21, telex: 04 465